

معاونت آموزش و تحقیقات قوه قضائیه

ویژه نامه قوانین و مقررات

سال سوم، شماره بیست و نهم، آبان ماه ۱۳۹۰

معاونت آموزش و تحقیقات قوه قضائیه

معاونت آموزش و تحقیقات قضائیه

عنوان: ویژه نامه قوانین و مقررات شماره بیست و نهم (آبان ماه 1390)

صاحب امتیاز: معاونت آموزش و تحقیقات قوه قضائیه

مدیر مسئول: محمد مصدق

سر دبیر: سید فاضل نوری

مدیر اجرایی: نادر پوریگ محمد

کارشناس: نرگس جعفر علیزاده

امور مشترکین: مهدی زرین چنگ

صفحه آرائی: سید افشین حسینی

ناشر: نشر قضا

مدیر نشر: محسن سلم آبادی لیتوگرافی و چاپ: مرکز چاپ و نشر الهادی

شمارگان: 3600 جلد چاپ نخست: قم، آذر 1390

نشانی: تهران - خیابان حافظ شمالی - نبش خیابان سمیه - ساختمان شماره 3 قوه قضائیه - معاونت آموزش و تحقیقات قوه قضائیه

تلفن و دورنگار: ۸۸۸۰۹۰۵۶ و ۸۸۴۱۸۰۸۰

پایگاه اینترنتی: www.lawtraining.ir

پست الکترونیکی: [Email:info@law-training.ir](mailto:info@law-training.ir)

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه.....	7
بخش اول: قوانین.....	11
1. قانون نظارت بر رفتار قضات.....	11
2. نظریه رئیس مجلس شورای اسلامی [ارجاع به مغایر قانون بودن کسر ساعات کار کارکنان ادارات و بانکها].....	27
بخش دوم: مصوبات قوه قضائیه.....	29
1. الحاقیه تبصره به ماده 6 آئین نامه دادرها و دادگاه های ویژه روحانیت.....	29
2. بخشنامه شماره 9000/38366/100_1390/8/25 [در خصوص برگزاری نهمین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی و میان دوره ای مجلس خبرگان رهبری].....	29
بخش سوم: آرای وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.....	33
1. رأی شماره 241/1- اعمال ماده 20 قانون دیوان عدالت درخصوص ابطال ماده 1 و بندهای 1 و 2 ماده 1 از آیین نامه مقررات و اخذ بهای خدمات و هزینه خسارت از نصب کنندگان انواع تابلو و تبلیغات در معابر عمومی شهر برای سال 1388 و بعد از آن مصوب شورای اسلامی شهر گرگان.....	33
2. رأی شماره 287 الی 290- ابطال بخشنامه شماره 14222_15/1/3/س مورخ 1387/9/16 و بخشنامه شماره 32869_14/1/س مورخ 1386/12/28 مدیرکل امور اوقافی سازمان اوقاف و امور خیریه مبنی بر اخذ 13% مدیریتی برای موقوفات متصرفی و غیرمتصرفی و نحوه اعمال حساب (13% مدیریتی اوقافی) برنامه سه ساله.....	34
3. رأی شماره 291- در صورت نقض رأی و ارجاع به هیأت هم عرض، پرونده بایستی با حضور اشخاصی غیر از اشخاصی که رأی منقوض را صادر کرده اند رسیدگی شود.....	35
4. رأی شماره 310- حکم مقرر در ماده 251 مکرر قانون مالیات های مستقیم مصوب 1371، بیانگر اختیار وزیر امور اقتصادی و دارایی در ارجاع شکایت مودی به هیات مربوطه است و الزام و تکلیف وزیر به ارجاع شکایت مودی به هیأت مصرح در ماده قانونی مذکور به منظور تجدید رسیدگی از آن استفاده نمی شود.....	36

5. رأی شماره 311- ابطال نامه شماره 160101/1/11 مورخ 1386/12/7 وزیر وقت کشور، به دلیل اینکه عرضه قلیان در قهوه‌خانه‌ها با هر نوع توتون و تنباکو توسط قانونگذار منع شده است 38
6. رأی شماره 312- تعارض آراء در رسیدگی به شکایت متعدد که منشاء و مبنای آنها مختلف است. 39
7. رأی شماره 318- لزوم لحاظ کردن سنوات ارفاقی در حکم بازنشستگی مشمولین ماده 85 آئین‌نامه استخدامی خاص شهرداری تهران مصوب 1385 39
8. رأی شماره 322- عدم صلاحیت دیوان در رسیدگی به اعتراض از آراء شورای انتظامی سازمان نظام مهندسی ساختمان 41
- بخش چهارم: استفتائات قضایی، نظریات مشورتی و نشست‌های قضایی 43
- الف: استفتائات قضایی 43
1. استفتاء 7499: حکم ضمانت جانی نسبت به هزینه درمان 43
2. استفتاء 8141: مراد از قطع نخاع و دیه آن 45
3. استفتاء 8173: حکم جریان قسامه در ضرب 46
4. استفتاء 8178: عدم پرداخت دیه از بیت‌المال در صورت عدم احراز قتل 47
5. استفتاء 8179: انتفاء ولایت با ثبوت رشد مولی علیه 48
- ب: نظریات مشورتی 50
1. در دعاوی مربوط به حوادث رانندگی نیازی به طرح دعوی علیه صندوق تأمین خسارت‌های بدنی نیست 50
2. آرای هیأت‌های تشخیص و حل اختلاف اداره کار قابل اعتراض در مراجع دادگستری نمی‌باشد 51
3. چنانچه وکیل با اطلاع از فوت موکل ملکی را منتقل نماید عمل او انتقال مال غیر محسوب می‌شود 52
4. مرکز رادیولوژی مشمول رأی وحدت رویه درخصوص تعلّق حق کسب و پیشه نیست 52
5. دادگاه نمی‌تواند مدت گواهی عدم امکان سازش را تمدید نماید 53
6. یارانه قابل توقیف است 53
7. اگر زمینی سابقه احیاء و زراعت قبل از تاریخ 1365/12/16 داشته باشد در مالکیت زارع باقی می‌ماند 54
8. در صورت لزوم، توقیف حساب‌های سازمان مرکزی سازمان تبلیغات جهت وصول محکوم‌به بلااشکال است 54

9.	در بزه زنا، در صورت چهار بار اقرار نزد قاضی، دیگر نیاز به أخذ آخرین دفاع نیست.	55
10.	تغییر و افزایش تعرفه‌های خدمات قضائی به رئیس قوه قضائیه تفویض گردیده است.	56
11.	پاسخ استعلام ثبتی معتبر است.	57
12.	صدور حکم محکومیت خوانده به پرداخت خسارت منوط به احراز ورود خسارت در اثر فعل غیرقانونی خوانده می‌باشد.	57
13.	در موارد لوث، در صورت عدم امکان اجرای قسامه دادگاه ملزم است در صورت نبود دلیل اثباتی، حکم بر براءة متهم صادر نماید.	58
14.	اعضای داخلی بدن انسان مانند کلیه فاقد دیه معین است.	59
ج:	نشست‌های قضایی	60
1.	دعوی مطالبه مهریه از سوی قیم علیه فرد تحت قیمومت قابل استماع نیست.	60
2.	عموم و اطلاق وکالت‌نامه عادی شامل حق تجدیدنظرخواهی هم می‌باشد.	60
3.	توهین به مرده جرم است.	61
4.	مقررات بندهای 1 و 2 اصلاحی ماده 3 قانون وصول برخی از درآمدهای دولت شامل جرائم قبل از تصویب این مقررات نمی‌باشد.	61
5.	گزارش خلاف واقع انتساب جرم، جرم است.	62
بخش پنجم:	مصوبات هیأت وزیران	63
1.	آیین‌نامه اجرایی بندهای «الف» و «ب» ماده (10) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی	63
2.	آیین‌نامه اجرایی ماده (7) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی	66
3.	تصویب‌نامه در خصوص تعیین جریمه‌های تخلفات مربوط به حمل و نقل و عبور و مرور در کلیه نقاط کشور و مناطق آزاد تجاری - صنعتی	68
بخش ششم:	فهرست موارد حذف شده	83
نظر سنجی		87
فرم درخواست اشتراک		89

بِسْمِ اللَّهِ الْخَلَّاقِ الْعَلِيمِ

حمد آن خدای بزرگ را که هستی به هست اوست. او که آنچه در آسمان ها و زمین است را آفرید و انسان را پدید آورد. همان ذات یکتای بی همتایی که خلاق است و همه چیز را آفرید و علیم است و آفرینش توأم با آگاهی کامل به تمام زوایای وجودی مخلوقات، که فرمود: «إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ!» به یقین پروردگار تو آفریننده آگاه است.»

پس او را سکر گذاریم که سکرش عقلاً لازم است و شرعاً واجب لکن کس را نرسد که از عمده آن برآید پس به ساحت اقدسش عرضه می داریم یا رب «فَاَصْفَحِ الصَّفْحَ الْجَمِيلَ».

اما بعد

در دو شماره قبل این ویژه نامه (شماره شصت و نهم ۱۳۹۰) در ادامه انعکاس نظرات گروه های هدف (قضات محترم) جلاتی را از قول آنان نقل کردیم که در مجموع متضمن دو خواسته بود یکی «استمرار انتشار» و دیگری «تسریع ارسال» که راجع به موضوع اول یعنی ادامه یافتن انتشار ویژه نامه قوانین و مقررات هفت نکته در شماره قبل ذکر شد. اکنون مطابق وعده قبلی، راجع به موضوع دوم یعنی سرعت بخشیدن به امر رساندن ویژه نامه مذکور به دست مخاطبین، چند نکته به استحضار می رسد.

1- سوره حجر (15) آیه 86.

2- بخشی از آیه 85 سوره حجر که خداوند منان به خاتم پیامبرانست دستور داده است که «از نادانی ها و نواقص دیگران به طور شایسته ای صرف نظر کن».

ب- تسریع ارسال

۱- توقع مخاطبین محترم بر این که ویژه‌نامه قوانین و مقررات زود به دستشان برسد انتظار بجایی است. زیرا قانون و مقرر، شاه‌آزار کار قاضی است و اتخاذ تصمیم و صدور رأی عادلانه دروشنای آن ممکن است و نباید از قضاوت انتظار داشت بدون دسترسی به موقع به قانون آن را بدانند و در مقام رسیدگی و دادرسی به کار ببنند.

۲- از دور ایام و سالیان پیشین رویه متداول در عدلیه، بر توزیع درون سازمانی نشریات بوده است به این نحو که وقتی مجموعه‌های قوانین و یا متون آموزشی تدوین می‌شد، برای توزیع آن در حوزه‌های قضائی، از قوای درون سازمانی مثل دبیرخانه‌ها و روابط عمومی‌ها استفاده می‌شده و حتی توزیع نشریات پی‌آیند مانند فصلنامه حقوقی دادگستری^۱، دو ماهنامه پیام آموزش^۲ و ماهنامه قضات^۳ هم از این روال توزیع، مستثنا نبوده است.

۳- توزیع به نحو مذکور در بند قبل هیچ‌گاه نتیجه مطلوب را در پی نداشته است به نحوی که نرسیدن نشریات به بسیاری از مخاطبین و دیر رسیدن آن به کسانی که موفق به دریافت می‌شوند، از مشکلات شایع آن است. چند امر را به عنوان علل این نامطلوبی می‌توان ذکر کرد. اول این که عوامل توزیع (روابط عمومی‌ها، دبیرخانه‌ها و...) توزیع را جزء وظایف خود نمی‌دانند. دوم این که به اهمیت آن وقوف ندارند. سوم این که برنامه و امکانات مناسب برای انجام کار در اختیار ندارند.

۱- در ده سال اخیر (۱۳۸۱ تا ۱۳۹۰) بیش از سیصد عنوان متن آموزشی توسط معاونت آموزش و تحقیقات قوه قضائیه تهیه و در اختیار گروه‌های هدف قرار گرفته است.

۲- این نشریه از سال ۱۳۳۸ حیات یافته و تاکنون شماره‌های آن به ۷۲ شماره رسیده و شمارگان آن ۱۰/۰۰۰ است.

۳- این نشریه از سال ۱۳۸۱ پا به عرصه نهاد و تاکنون ۵۲ شماره آن با شمارگان ۸/۵۰۰ نسخه منتشر شده است.

۴- این نشریه که دهمین سال عمر خود را می‌گذارد تاکنون شماره‌های خود را به ۷۰ رسانده است.

۴- با عنایت به مراتب مذکور، معاونت آموزش و تحقیقات قوه قضائیه در صدد برآمد امر توزیع را به نحوی مدیریت کند که مشکلات پیش گفته کاهش یابد. برای این منظور در گام نخست سعی نمود توزیع نشریه نو ظهور «ویژه نامه قوانین و مقررات» را با شیوه ای نوبه دست و نظر مخاطبین آن برساند. بنابراین پس از انجام مطالعات لازم به شرح زیر اقدام کرده و اکنون عمل می شود:

- ویژه نامه به صورت مانده تدوین می گردد تا قوانین و مقررات در فواصل کوتاهتری اطلاع رسانی شود.
- به محض اتمام هر ماه شمسی، مجموعه مطالب گردآوری شده با هم الفت یافته و برای چاپ در یک شماره در اختیار چاپخانه قرار می گیرد.

- همزمان با چاپ ویژه نامه، دفتر ویژه نامه با استفاده از بانک نرم افزاری اطلاعات مشتریان، آخرین نشانی مورد نظر هر مشترک را چاپ می کند و همراه نسخ چاپ شده ویژه نامه در اختیار شرکت طرف قرارداد قرار می دهد تا به صورت تک تک (نیکجا) در محلی که هر مشترک تعیین کرده است^۱، در سراسر کشور توزیع همزمان شده و تحویل گردد.

- به محض آماده شدن هر شماره و همزمان با چاپ آن، نسخه الکترونیکی قابل دریافت، در پایگاه اطلاع رسانی معاونت آموزش و تحقیقات قوه قضائیه به نشانی www.lawtraining.ir بارگذاری می شود.

۵- اطلاع رسانی قوانین به نحو مذکور در بند قبل موجب شده است که:
اولاً قریب ۱۰۰٪ مشترکین ویژه نامه قوانین و مقررات، نسخه چاپی را دریافت کنند.

1- در این خصوص تأکید می شود که بهتر است آدرس اعلامی، محل دائمی دریافت نشریه باشد. بنابراین آدرس محل سکونت متقاضی به دلیل ثبات بیشتری که دارد بر سایر محل ها ترجیح دارد.

ثانیاً امکان دریافت نسخه الکترونیکی با فاصله حدوداً یک روز کاری بعد از تدوین نهائی محتوا فراهم باشد.
ثالثاً زمان دریافت نسخه کاغذی حدوداً یک سوم زمان معمول در سایر نشریات قوه قضائیه باشد.
در پایان شایسته است اعلام نمایم نظیری برای این موفقیت‌ها سراغ نداریم و آن را جزء به فضل
خدا می‌مانان نمی‌دانیم.

سردیس

آبان ماه ۱۳۹۰

بخش اول:

1. قانون نظارت بر رفتار قضات

کلیات

- ماده 1- نظارت بر نحوه عملکرد و رفتار قضات و رسیدگی به تخلفات انتظامی و صلاحیت قضائی آنها به شرح مواد این قانون است.
- ماده 2- تمامی قضاتی که به حکم رئیس قوه قضائیه به سمت قضائی منصوب می‌شوند مشمول این قانون می‌باشند.
- تبصره - به تخلفات انتظامی قضات دادگاه و دادرسی ویژه روحانیت، مطابق آیین‌نامه دادرسی و دادگاههای ویژه روحانیت رسیدگی می‌شود.
- ماده 3- عبارات اختصاری به کار رفته در این قانون در معانی ذیل تعریف می‌گردد:
- دادگاه عالی: دادگاه عالی انتظامی قضات
- دادگاه عالی تجدیدنظر: دادگاه عالی تجدیدنظر انتظامی قضات
- دادسرا: دادرسی انتظامی قضات
- دادستان: دادستان انتظامی قضات
- دادیار: دادیار انتظامی قضات
- دادگاه عالی صلاحیت: دادگاه عالی رسیدگی به صلاحیت قضات
- دادگاه عالی تجدیدنظر صلاحیت: دادگاه عالی تجدیدنظر رسیدگی به صلاحیت قضات

فصل اول - دادگاه عالی و دادرسی انتظامی قضات

ماده 4- دادگاه عالی و دادگاه تجدیدنظر در تهران تشکیل می‌شود و بنابه تشخیص رئیس قوه قضائیه دارای شعب متعدد است. هر شعبه دارای یک رئیس و دو مستشار است. تبصره - دادگاههای مذکور به تعداد کافی عضو معاون دارد که در غیاب هر یک از اعضا با دستور رئیس دادگاه عالی، وظیفه وی را انجام می‌دهند.

ماده 5- رئیس، مستشاران و عضوهای معاون دادگاههای مذکور از بین قضات دارای بالاترین پایه قضائی توسط رئیس قوه قضائیه منصوب می‌شوند و باید حداقل دارای بیست و پنج سال سابقه کار قضائی باشند و در ده سال اخیر خدمت قضائی خود، محکومیت انتظامی درجه سه و بالاتر نداشته باشند. این قضات را به جز موارد مشمول اصل یکصد و شصت و چهارم (164) قانون اساسی نمی‌توان بدون تمایل آنان تغییر داد.

تبصره - رؤساء شعب دادگاههای عالی و عالی تجدیدنظر در بالاترین گروه شغلی و مستشاران و عضو معاون دادگاههای مذکور به ترتیب در یک گروه و دو گروه پایین‌تر قرار می‌گیرند.

ماده 6- امور زیر در صلاحیت دادگاه عالی است:

- 1- رسیدگی به تخلفات انتظامی قضات
- 2- رسیدگی به پیشنهاد دادستان در مورد تعلیق قاضی از خدمت قضائی
- 3- ترفیع پایه قضائی
- 4- حل اختلاف بین دادستان انتظامی و دایار انتظامی موضوع ماده (28) این قانون
- 5- رسیدگی به اعتراض به قرار تعلیق تعقیب انتظامی
- 6- اظهارنظر در خصوص اشتباه یا تقصیر قاضی موضوع اصل یکصد و هفتاد و یکم (171) قانون اساسی و ماده (30) این قانون
- 7- سایر امور به موجب قوانین خاص

ماده 7- به تخلفات اعضاء دادگاههای عالی و عالی تجدیدنظر و دادستان توسط هیأتی مرکب از رؤساء شعب دیوان عالی کشور که با حضور دوسوم آنان رسمیت می‌یابد رسیدگی

می‌شود. ملاک در صدور رأی، نظر اکثریت حاضرین است. رسیدگی در این هیأت منوط به صدور کیفرخواست از جانب دادستان کل کشور است.

تبصره - به تخلفات اداری قضائی که در زمان ارتکاب دارای سمت اداری بوده‌اند، در دادگاه عالی رسیدگی می‌شود و به تخلفات انتظامی شخصی که از شغل قضائی به شغل اداری انتقال یافته است در صورتی که تخلف مربوط به زمان تصدی وی در شغل قضائی گردد نیز در دادسرا رسیدگی می‌گردد. در هر حال مجازات، مطابق مقررات حاکم در موقع ارتکاب تخلف تعیین می‌شود.

ماده 8 - دادسرا در معیت دادگاه عالی مطابق این قانون انجام وظیفه می‌نماید.
ماده 9 - ریاست دادسرا به عهده دادستان است که باید حداقل دارای بیست سال سابقه کار قضائی باشد و در ده سال اخیر خدمت خود محکومیت انتظامی درجه سه یا بالاتر نداشته باشد.

ماده 10 - دادستان به تعداد کافی معاون و دادیار دارد. دادیار و معاون دادسرا باید حداقل دارای پانزده سال سابقه کار قضائی باشند و در ده سال اخیر خدمت قضائی خود محکومیت انتظامی درجه سه یا بالاتر نداشته باشند.

ماده 11 - وظایف و اختیارات دادسرا عبارت است از:

- 1 - بازرسی و کشف تخلفات انتظامی قضات و تعقیب انتظامی آنان در هر مقام و رتبه
- 2 - نظارت مستمر بر عملکرد قضات، ارزشیابی آنان و تحقیق در اعمال و رفتار منافق با حیثیت و شأن قضائی با رعایت حریم خصوصی آنان
- 3 - پیشنهاد تعلیق قاضی از خدمت قضائی به دادگاه عالی
- 4 - پیشنهاد تشویق قضات دارای خدمات علمی یا عملی برجسته به رئیس قوه قضائیه

5 - پیشنهاد جابه‌جایی قضات به رئیس قوه قضائیه در اجرای اصل یکصد و شصت و چهارم (164) قانون اساسی

6 - بازرسی و تهیه گزارش در مورد عملکرد قضات برحسب درخواست رئیس قوه قضائیه

7- سایر وظایف به موجب قوانین خاص

تبصره - درخواست تعلیق قاضی و صدور کیفرخواست و قرار تعلیق تعقیب انتظامی فقط بر عهده دادستان است. در غیاب دادستان یا موارد ردّ دادرس، معاون اول وی این امور را برعهده دارد.

ماده 12- نحوه بازرسی، نظارت و ارزشیابی رفتار و عملکرد قضات بر اساس آیین‌نامه‌ای است که ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون به پیشنهاد دادستان به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

فصل دوم - مجازات‌ها و تخلفات انتظامی

ماده 13- مجازات‌های انتظامی قضات سیزده درجه به شرح زیر است:

1- توبیخ کتبی بدون درج در سابقه خدمتی

2- توبیخ کتبی با درج در سابقه خدمتی

3- کسر حقوق ماهانه تا یک سوم از یک ماه تا شش ماه

4- کسر حقوق ماهانه تا یک سوم از شش ماه تا یک سال

5- کسر حقوق ماهانه تا یک سوم از یک سال تا دو سال

6 - تنزل یک پایه قضائی و در مورد قضات نظامی تنزل یک درجه نظامی یا رتبه کارمندی

7- تنزل دو پایه قضائی و در مورد قضات نظامی تنزل دو درجه نظامی یا دو رتبه کارمندی

8 - انفصال موقت از یک ماه تا شش ماه

9- انفصال موقت از شش ماه تا یک سال

10- خاتمه خدمت از طریق بازنشستگی با داشتن حداقل بیست و پنج سال سابقه و بازخرید خدمت در صورت داشتن کمتر از بیست و پنج سال سابقه

11- تبدیل به وضعیت اداری و در مورد قضات نظامی لغو ابلاغ قضائی و اعاده به یگان خدمتی

12- انفصال دائم از خدمت قضائی

13- انفصال دائم از خدمات دولتی

ماده 14- مرتکبان هر یک از تخلفات ذیل با توجه به اهمیت و شرایط ارتکاب، به یکی از مجازاتهای انتظامی درجه یک تا چهار محکوم می‌شوند:

1- درج نکردن مشخصات خود یا امضاء نکردن زیر صورتجلسات، اوراق تحقیق و تصمیمات یا ناخوانا نوشتن یا به کار بردن کلمه یا عبارت سبک و ناپسند

2- عدم اعلام ختم دادرسی در دادگاه و ختم تحقیقات در دادسرا یا تأخیر غیرموجه کمتر از یک ماه در صدور رأی و اجرای آن

3- عدم حضور عضو دادگاه در جلسه رسیدگی بدون عذر موجه یا شرکت نکردن وی در مشاوره و صدور رأی و امضاء آن یا عدم تشکیل جلسه رسیدگی در روز مقرر بدون عذر موجه

4- عدم نظارت منتهی به بی‌نظمی متصدیان امور شعب مراجع قضائی بر عملکرد اداری شعب

5- عدم اعمال نظارت مراجع عالی قضائی نسبت به مراجع تالی و دادستان نسبت به دادیار و بازپرس از حیث دادن تعلیمات و تذکرات لازم و اعلام تخلفات، مطابق قوانین مربوط

6- بی‌نظمی در ورود به محل کار و خروج از آن یا عدم حضور در نوبت کشیک، جلسات هیأتها و کمیسیونهایی که قاضی موظف به شرکت در آنها است، بدون عذر موجه و بیش از سه مورد در ماه یا سه نوبت متوالی

7- غیبت غیرموجه و حداکثر به مدت یک تا پنج روز متوالی یا متناوب در یک دوره سه ماهه

8- اهمال در انجام وظایف محوله

- 9- اعلام نظر ماهوی قاضی پیش از صدور رأی
- ماده 15- مرتکبان هر یک از تخلفات ذیل با توجه به اهمیت و شرایط ارتکاب به یکی از مجازاتهای انتظامی درجه چهار تا هفت محکوم خواهند شد:
 - 1- صدور رأی غیرمستند یا غیرمستدل
 - 2- غیبت غیرموجه از شش تا سی‌روز در یک دوره سه ماهه یا خودداری غیرموجه از عزیمت به محل خدمت یا ترک خدمت به مدت کمتر از سی‌روز
 - 3- دستور تعیین وقت دادرسی خارج از ترتیب دفتر اوقات بدون علت موجه
 - 4- تأخیر یا تجدید وقت دادرسی بدون وجود جهت قانونی و بدون ذکر آن
 - 5- رعایت نکردن مقررات مربوط به صلاحیت رسیدگی اعم از ذاتی یا محلی
 - 6- رفتار خارج از نزاکت حین انجام وظیفه یا به مناسبت آن
 - 7- تأخیر غیرموجه بیش از یک ماه در صدور رأی و اجرای آن
 - 8- عدم رعایت مقررات مربوط به تشکیل جلسه دادرسی و ابلاغ وقت رسیدگی
 - 9- خودداری از اعلام تخلفات کارکنان اداری، ضابطان، وکلاء دادگستری، کارشناسان رسمی دادگستری، مشاوران حقوقی قوه قضائیه و مترجمان رسمی به مراجع مربوط، در موارد الزام قانون
- ماده 16- مرتکبان هر یک از تخلفات زیر با توجه به اهمیت و شرایط ارتکاب، به یکی از مجازاتهای انتظامی درجه شش تا ده محکوم می‌شوند:
 - 1- سوء استفاده از اموال دولتی، عمومی و توقیفی
 - 2- خودداری از اعتبار دادن به مفاد اسناد ثبتی بدون جهت قانونی
 - 3- خودداری از پذیرش مستندات و لوایح طرفین و وکلاء آنان جهت ثبت و ضبط فوری در پرونده
 - 4- خودداری غیرموجه از عزیمت به محل خدمت در موعد مقرر یا ترک خدمت بیش از سی‌روز
 - 5- استنکاف از رسیدگی و امتناع از انجام وظایف قانونی

ماده 17- مرتکبان هر یک از تخلفات ذیل با توجه به اهمیت و شرایط ارتکاب، به یکی از مجازاتهای انتظامی درجه هشت تا سیزده محکوم می‌شوند:

- 1- گزارش خلاف واقع و مغرضانه قضات نسبت به یکدیگر
- 2- اشتغال همزمان به مشاغل مذکور در اصل یکصد و چهل و یکم (141) قانون اساسی یا کارشناسی رسمی دادگستری، مترجمی رسمی، تصدی دفتر ازدواج، طلاق و اسناد رسمی و اشتغال به فعالیتهای تجاری موضوع ماده (1) قانون تجارت
- 3- خارج کردن مستندات و لوایح طرفین از پرونده
- 4- خروج از بی طرفی در انجام وظایف قضائی
- 5- پذیرفتن هرگونه هدیه یا خدمت یا امتیاز غیرمعارف به اعتبار جایگاه قضائی
- 6- رفتار خلاف شأن قضائی

تبصره - رفتار خلاف شأن قضائی عبارت است از انجام هرگونه عملی که در قانون، جرم عمدی شناخته می‌شود و یا خلاف عرف مسلم قضات است به نحوی که قضات آن را مذموم بدانند.

ماده 18- تخلف از قوانین موضوعه که در این قانون یا سایر قوانین، برای آن مجازات پیش بینی نشده است با توجه به اهمیت و شرایط ارتکاب، مستلزم یکی از مجازاتهای انتظامی درجه دو تا پنج است.

تبصره - اگر تخلف از قانون، عمدی و برای اجرای مقصودی له یا علیه یکی از اصحاب دعوی یا به لحاظ پذیرفتن توصیه و مغلوب نفوذ شدن صورت گیرد و منتهی به تضییع حق یا تأخیر در انجام وظیفه یا ترک آن گردد، مرتکب نسبت به اهمیت و شرایط ارتکاب، به یکی از مجازاتهای انتظامی درجه هشت تا سیزده محکوم می‌شود.

ماده 19- ارتکاب فعل واحد که واجد عناوین تخلفات متعدد باشد مستوجب تعیین یک مجازات انتظامی است و چنانچه تخلفات ارتكابی دارای مجازاتهای متفاوتی باشند، مرتکب به مجازات تخلفی که مجازات شدیدتری دارد محکوم می‌شود.

ماده 20- چنانچه ظرف دو سال تخلفی که در گذشته برای آن مجازات تعیین و اجراء شده است، تکرار شود، مرتکب به مجازاتی حداقل یک درجه بیشتر از مجازات قبلی، موضوع ماده (13) این قانون محکوم می‌شود.

ماده 21- به محکومین مستوجب مجازات بند (12) ماده (13) این قانون (در صورت تقاضا) و همچنین بند (13) ماده مزبور، معادل وجوهی که در طی سنوات خدمت به صندوق بازنشستگی واریز نموده‌اند با رعایت تغییر شاخص قیمت سالانه موضوع مفاد ماده (522) قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی پرداخت می‌گردد.

فصل سوم - آیین رسیدگی به تخلفات انتظامی

ماده 22- جهات قانونی برای شروع تعقیب و رسیدگی انتظامی به قرار زیر است:

1- شکایت ذی‌نفع یا نماینده قانونی او

2- اعلام رئیس قوه قضائیه

3- اعلام رئیس دیوان عالی کشور یا دادستان کل کشور

4- اعلام شعبه دیوان عالی کشور در مقام رسیدگی به پرونده قضائی

5- ارجاع دادگاه عالی

6- اطلاع دادستان

تبصره 1- در مورد بند (6) هرگاه دادستان پس از بررسی ابتدائی موارد اعلام شده را بی‌اساس تشخیص دهد، دستور بایگانی آن را صادر می‌کند و در غیر این صورت برای رسیدگی به یکی از دادیاران ارجاع می‌نماید.

تبصره 2- تصمیم دادرسی مبنی بر تعقیب یا عدم آن به نحو مقتضی به اطلاع شاکی می‌رسد.

ماده 23- رؤساء دادگستری مراکز استانها موظفند شکایات انتظامی مردم در برابر قضات را دریافت نموده و پس از ثبت در دفتر مخصوص و تسلیم رسید به شاکی حداکثر ظرف یک هفته به دادرسی انتظامی قضات ارسال نمایند.

تبصره - شاکی می‌تواند برای شکایت یا اطلاع از روند پرونده به دادسرای انتظامی قضات نیز مراجعه نماید.

ماده 24- چنانچه دادیار در حین رسیدگی به پرونده، تخلف دیگری را کشف کند موظف است نسبت به آن نیز رسیدگی و اظهار نظر نماید.

تبصره - چنانچه عمل ارتكابی قاضی عنوان جزائی نیز داشته باشد مدارک مربوط جهت رسیدگی برای مرجع صالح قضائی ارسال می‌شود.

ماده 25- در موارد زیر تعقیب انتظامی موقوف می‌شود:

1- موضوع پرونده انتظامی قبلاً رسیدگی شده باشد.

2- موضوع پرونده انتظامی مشمول مرور زمان شده باشد.

3- قاضی که تخلف به وی منسوب است، فوت شده یا بازنشسته، بازنشسته، مستعفی و یا به هر نحو دیگر از خدمت قضائی به‌طور دائم منفک شده باشد.

تبصره - مدت مرور زمان تعقیب انتظامی از تاریخ وقوع تخلف و یا آخرین اقدام تعقیبی سه سال است.

ماده 26- قضات دادسرا در جهت انجام وظایف می‌توانند اطلاعات، اسناد و اوراق مورد نیاز را از مراجع قضائی، وزارتخانه‌ها، مؤسسات، شرکت‌های دولتی و مؤسسات عمومی غیردولتی مطالبه نمایند.

مراجع مزبور مکلفند به فوریت نسبت به اجابت خواسته اقدام و نتیجه را اعلام نمایند. عدم اجابت به موقع، تخلف اداری محسوب و متخلف یا مقام مسؤول مراجع مذکور، به یک ماه تا یک سال انفعال از خدمت محکوم می‌شود.

ماده 27- قضات دادسرا می‌توانند راجع به تخلف انتظامی از ذی‌نفع، افراد مطلع و قاضی که تخلف منتسب به او است با رعایت شأن قضائی توضیحات لازم را اخذ نمایند.

ماده 28- در صورتی که دادیار پس از رسیدگی، عقیده به تعقیب قاضی داشته باشد و دادستان هم با وی موافق باشد، کیفرخواست تنظیم و پرونده جهت رسیدگی به دادگاه عالی ارسال می‌شود و چنانچه دادستان به منع یا موقوفی تعقیب انتظامی معتقد باشد با

اصرار دادیار بر نظر خود، پرونده جهت حل اختلاف به دادگاه عالی ارسال می‌شود و رأی دادگاه متبع خواهد بود. در سایر موارد نظر دادستان لازم‌الاتباع است.

ماده 29- دادستان می‌تواند با وجود احراز تخلف از ناحیه قاضی با توجه به میزان سابقه و تجارب قضائی و همچنین با در نظر گرفتن حسن سابقه و درجه علاقمندی قاضی به انجام وظایف محوله و سایر اوضاع و احوال قضیه، تعقیب انتظامی او را تعلیق و مراتب را به او اعلام نماید، مشروط بر این‌که تخلف مزبور مستلزم مجازات انتظامی از درجه هشت و بالاتر نباشد.

ماده 30- رسیدگی به دعوای جبران خسارت ناشی از اشتباه یا تقصیر قاضی موضوع اصل یکصد و هفتاد و یکم (171) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در صلاحیت دادگاه عمومی تهران است. رسیدگی به دعوای مذکور در دادگاه عمومی منوط به احراز تقصیر یا اشتباه قاضی در دادگاه عالی است.

تبصره - تعلیق تعقیب یا موقوفی تعقیب انتظامی یا عدم تشکیل پرونده مانع از رسیدگی دادگاه عالی به اصل وقوع تقصیر یا اشتباه قاضی نیست.

ماده 31- قاضی که تعقیب انتظامی او تعلیق شده است، در صورت ادعاء عدم ارتکاب تخلف می‌تواند ظرف بیست روز پس از ابلاغ قرار تعلیق تعقیب، رسیدگی به موضوع را از دادگاه عالی درخواست کند. در این صورت چنانچه دادگاه عالی، قاضی را متخلف تشخیص دهد او را به مجازات انتظامی محکوم می‌کند.

ماده 32- تعلیق تعقیب انتظامی هر قاضی با رعایت شرایط مقرر در این قانون برای هر دو سال از تاریخ ابلاغ قرار تعلیق بیش از یک‌بار امکانپذیر نیست. در صورتی که قاضی با وجود برخورداری از تعلیق تعقیب، ظرف دو سال از تاریخ ابلاغ قرار مذکور، مرتکب تخلف جدیدی شود با صدور کیفرخواست دادستان، تخلف مشمول تعلیق نیز در دادگاه عالی، مورد رسیدگی قرار می‌گیرد.

ماده 33- به تخلفات انتظامی قضات در دادگاه عالی و به موجب کیفرخواست دادستان و در محدوده کیفرخواست رسیدگی می‌شود.

ماده 34- رئیس شعبه اول دادگاه عالی، پس از وصول پرونده، رسیدگی را به یکی از شعب ارجاع می‌نماید. شعبه پس از ثبت پرونده، نسخه‌ای از کیفرخواست را از طریق رئیس کل دادگستری استان در اسرع وقت به نحو محرمانه به قاضی تحت تعقیب انتظامی ابلاغ می‌کند و نسخه دوم ابلاغ شده، اعاده می‌گردد. قاضی یاد شده می‌تواند دفاعیات خود را به همراه مستندات ظرف یک ماه پس از ابلاغ ارائه نماید.

تبصره 1- ابلاغ جز در موارد مصرح در این قانون، تابع آیین دادرسی مدنی است.
تبصره 2- در غیاب رئیس شعبه اول دادگاه عالی، پرونده‌ها، به ترتیب توسط رؤساء شعب بعدی ارجاع می‌شود.

ماده 35- جلسه دادگاه عالی با حضور رئیس و دو مستشار تشکیل می‌شود و در صورت عدم حضور هریک از آنان عضو معاون جایگزین می‌گردد و رأی اکثریت، مناط اعتبار است. در صورت درخواست دادستان یا صلاحدید دادگاه، دادستان یا یکی از معاونان یا دایاران به نمایندگی از وی به منظور دفاع از کیفرخواست و اداء توضیحات لازم در جلسه حضور می‌یابد.

ماده 36- آراء دادگاه عالی مبنی بر محکومیت قاضی به مجازات تا درجه پنج، قطعی و در سایر موارد توسط محکوم‌علیه و در مورد آراء برائت توسط دادستان، ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ، قابل اعتراض در دادگاه عالی تجدیدنظر است.
تبصره 1- شروع مهلت اعتراض برای دادستان، تاریخ وصول پرونده در دبیرخانه دادسرا است.

تبصره 2- نحوه ابلاغ آراء به شیوه ابلاغ کیفرخواست است.

ماده 37- محکوم‌علیه می‌تواند نسبت به تمامی احکام محکومیت قطعی یا قطعیت یافته به مجازات درجه پنج به بالا، صادره از دادگاه عالی یا دادگاه عالی تجدیدنظر، در صورت وجود یکی از موجبات اعاده دادرسی، درخواست اعاده دادرسی نماید. این درخواست حسب مورد به دادگاه عالی یا دادگاه عالی تجدیدنظر صادرکننده رأی تقدیم و در صورت تجویز اعاده دادرسی از سوی دادگاه مذکور، در همان دادگاه رسیدگی می‌شود.

تبصره - جهات اعاده دادرسی در این ماده، تابع آیین دادرسی کیفری است.
ماده 38- اجرای احکام قطعی دادگاههای عالی برعهده دادرسی است.

فصل چهارم - تعلیق قاضی

ماده 39- هرگاه قاضی در مظان ارتکاب جرم عمدی قرار گیرد، دادستان موضوع را بررسی و چنانچه دلایل و قرائن، دلالت بر توجه اتهام داشته باشد، تعلیق وی از سمت قضائی را تا صدور رأی قطعی توسط مرجع ذیصلاح و اجرای آن، از دادگاه عالی تقاضا می‌کند. دادگاه مذکور پس از رسیدگی به دلایل، تصمیم مقتضی اتخاذ می‌نماید.

تبصره 1- مرجع کیفری صالح می‌تواند تعلیق قاضی را جهت اقدام مقتضی از دادستان درخواست نماید.

تبصره 2- دادستان مکلف است، پیش از اظهارنظر راجع به تعلیق قاضی به وی اعلام کند که می‌تواند ظرف یک هفته پس از ابلاغ، اظهارات خود را به‌طور کتبی یا با حضور در دادرسی اعلام نماید. دادگاه عالی نیز در صورت اقتضاء به همین ترتیب اقدام می‌نماید.

تبصره 3- در صورتی که درخواست تعلیق قاضی از سوی دادرسی یا دادگاه عالی رد شود و پس از آن دلیل جدیدی کشف شود، مرجع کیفری صالح می‌تواند بررسی مجدد موضوع تعلیق را از دادستان درخواست نماید.

ماده 40- تعقیب قاضی در جرائم غیرعمدی، پس از اعلام مرجع کیفری و اجازه دادستان صورت می‌گیرد مگر آن که تعقیب یا اجرای حکم مستلزم جلب یا بازداشت قاضی باشد که در این صورت مطابق ماده (39) این قانون عمل می‌شود.

تبصره - احضار قاضی که برابر این ماده، بدون تعلیق، مورد تعقیب قرار می‌گیرد و نیز احضار قاضی به عنوان شاهد و مطلع فقط از طریق رئیس کل دادگستری استان و به صورت محرمانه انجام می‌شود.

ماده 41- هرگونه احضار، جلب و بازداشت قضات و بازرسی محل سکونت، محل کار و اماکنی که در تصرف آنان است، بدون رعایت مواد این فصل ممنوع است و مرتکب به مجازات بازداشت غیرقانونی محکوم می‌شود.

ماده 42- قاضی تعلیق شده در ایام تعلیق از یک سوم تمام حقوق و مزایا برخوردار و در صورت برائت یا منع تعقیب، مستحق دریافت مابقی آن است.

ماده 43- تعقیب و یا محکومیت کیفری و یا عدم هریک، مانع تعقیب و محکومیت انتظامی نیست.

فصل پنجم - رسیدگی به صلاحیت قضات:

ماده 44- رسیدگی به صلاحیت قضاتی که صلاحیت آنان طبق موازین شرعی و قانونی از ناحیه مقامات مصرح در این قانون مورد تردید قرار گیرد، با « دادگاه عالی رسیدگی به صلاحیت قضات » است. صلاحیت قاضی می تواند توسط یکی از مقامات ذیل مورد تردید قرار گیرد:

1- رئیس قوه قضائیه

2- رئیس دیوان عالی کشور

3- دادستان کل کشور

4- رؤسای شعب دادگاه عالی و تجدیدنظر آن

5- دادستان انتظامی قضات

6- رئیس سازمان قضائی نیروهای مسلح نسبت به قضات آن سازمان

تبصره 1- این دادگاه فقط به صلاحیت قضاتی که صلاحیت آنها مورد تردید قرار گرفته است رسیدگی می کند و سایر موارد در صلاحیت دادگاه عالی انتظامی قضات است.

تبصره 2- رئیس قوه قضائیه در صورت تأیید رأی قطعی این دادگاه، دستور اجرای آن را صادر می نماید.

ماده 45- در صورت تردید نسبت به صلاحیت قاضی طبق ماده قبل، موضوع از سوی مقام تردیدکننده صلاحیت به نحو مستند و مستدل به کمیسیون رسیدگی به صلاحیت قضات مرکب از اشخاص ذیل اعلام می گردد:

1- معاون قضائی رئیس قوه قضائیه

2- معاون حقوقی و امور مجلس وزارت دادگستری

3- معاون قضائی رئیس دیوان عالی کشور

4- دادستان انتظامی قضات

کمیسیون مذکور، موضوع را در اسرع وقت بررسی و پس از استماع مدافعات و اظهارات قاضی که در صلاحیتش تردید شده، چنانچه نظر بر عدم صلاحیت وی داشته باشد، نتیجه را حداکثر ظرف ده روز به دادگاه، گزارش خواهد داد. کمیسیون یاد شده، با حضور اکثریت اعضاء رسمیت می‌یابد و رأی اکثریت، مناط اعتبار است. دبیر این کمیسیون، دادستان است.

ماده 46- دادگاه عالی صلاحیت پس از بررسی گزارش کمیسیون و استماع مدافعات و اظهارات قاضی که در صلاحیتش تردید شده است، در صورت احراز عدم صلاحیت، حسب مورد وی را به یکی از مجازاتهای ذیل محکوم می‌نماید:

1- تبدیل به وضعیت اداری و در مورد قضات نظامی لغو ابلاغ قضائی و اعاده به یگان خدمتی

2- بازخریدی

3- بازنشستگی در صورت دارا بودن شرایط قانونی

4- انفصال دائم از مشاغل قضائی

5- انفصال دائم از خدمات دولتی

تبصره 1- عدم ارائه لایحه دفاعیه یا عدم حضور قاضی در دادگاه، با وجود ابلاغ وقت، مانع از رسیدگی نیست.

تبصره 2- مشمولین بندهای (4) و (5) این ماده از مزایای ماده (21) این قانون بهره‌مند می‌شوند.

ماده 47- چنانچه عدم صلاحیت قاضی ناشی از عدم توانایی وی در انجام وظایف محوله باشد، حسب مورد به تنزل مقام (سمت قضائی) یا تبدیل به وضعیت اداری محکوم می‌شود.

ماده 48- رأی دادگاه عالی صلاحیت ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ قابل تجدیدنظر از طرف محکوم علیه در دادگاه عالی تجدیدنظر صلاحیت است. محکوم علیه می تواند تقاضای تجدیدنظر خود را به دفتر دادگاه تقدیم نماید.

ماده 49- دادگاه عالی صلاحیت و تجدیدنظر آن از سه عضو تشکیل می شود و در تهران مستقر است. رئیس و اعضاء دادگاه عالی صلاحیت از بین قضات گروه یازده و رئیس و اعضاء تجدیدنظر آن از بین قضات گروه دوازده توسط رئیس قوه قضائیه تعیین می شوند. قضات یاد شده باید حداقل بیست سال سابقه کار قضائی داشته باشند.

تبصره - در صورتی که در بالاترین گروه به تعداد کافی قاضی نباشد یا از رسیدگی معذور باشند، اعضاء دادگاه عالی تجدیدنظر صلاحیت، از بین قضات گروه یازده و بالاتر توسط رئیس قوه قضائیه تعیین می شوند.

ماده 50 - دادگاههای مذکور در این فصل، با حضور تمامی اعضاء رسمیت می یابد و رأی اکثریت منوط اعتبار است. ابلاغ رأی با دفتر دادگاه است.

تبصره - تصمیمات به نشانی اعلام شده توسط قاضی به کمیسیون به نحو محرمانه ابلاغ می شود و هرگاه قاضی آدرس اعلام نکرده باشد، آخرین نشانی موجود در محل خدمت وی معتبر است.

ماده 51 - چنانچه نظر کمیسیون یا دادگاههای مذکور در این فصل بر تأیید صلاحیت قاضی است، پرونده مختومه می شود.

ماده 52 - اجرای حکم قطعی محکومیت با دادسرا است.

ماده 53 - چنانچه عمل ارتكابی قاضی عنوان جزائی نیز داشته باشد، مدارک مربوط به مراجع صالحه قضائی جهت رسیدگی ارسال می شود.

ماده 54 - جهات ردّ قضات مذکور در این قانون همان موارد ردّ دادرس در آیین دادرسی مدنی است.

ماده 55 - آیین نامه اجرائی این قانون ظرف سه ماه توسط وزارت دادگستری با همکاری دادستان، تدوین و به تصویب رئیس قوه قضائیه می رسد.

ماده 56 - از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون، تمامی قوانین و مقررات زیر ملغی می‌باشد:

- 1- ماده (113) قانون اصول تشکیلات عدلیه مصوب 1307/4/27
- 2- مواد (21)، (23)، (28) و (31) قانون استخدام قضات و صاحب منصبان پارکه و مباشرین ثبت اسناد مصوب 1306/12/28
- 3- ماده (1) قانون راجع به محاکمه انتظامی مصوب 1307/11/6
- 4- قانون صلاحیت محکمه انتظامی مصوب 1309/8/13
- 5- ماده (51) قانون تسریع محاکمات اصلاحی مصوب 1315/10/6
- 6- ماده (4) قانون اصلاح پاره‌ای از مواد قانون تکمیل قانون استخدام قضات مصوب 1317/10/11
- 7- مواد (30) و (33) لغایت (43) لایحه اصلاح قسمتی از قانون اصول تشکیلات دادگستری و استخدام قضات مصوب 1333/12/14
- 8- بندهای (ج)، (و) و (ه) ماده (1) و مواد (2) و (3) قانون متمم سازمان دادگستری و اصلاح قسمتی از لایحه قانونی اصول تشکیلات دادگستری و استخدام قضات مصوب 1335/6/17
- 9- ماده (3) راجع به تجدیدنظر کردن در احکام دادگاه عالی انتظامی قضات مصوب 1337/10/9
- 10- مواد (2) و (6) لایحه قانونی راجع به اصلاح بعضی مواد لوایح قانون مربوط به اصول تشکیلات دادگستری مصوب 1339/2/21
- 11- مواد (26) و (27) قانون اصلاح پاره‌ای از قوانین دادگستری مصوب 1356/3/25
- 12- لایحه قانونی تعیین مرجع تجدیدنظر و اعاده دادرسی نسبت به احکام دادگاه عالی انتظامی قضات مصوب 1358/3/24
- 13- بند (5) ماده (3) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت مصوب 1373/12/28
- 14- قانون رسیدگی به صلاحیت قضات مصوب 1376/2/17

قانون فوق مشتمل بر پنجاه و شش ماده و بیست و هشت تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ هفدهم مهرماه یکهزار و سیصد و نود مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ 1390/7/27 به تأیید شورای نگهبان رسید.

(نقل از روزنامه رسمی شماره 19425 مورخ 1390/8/18)

2. نظریه رئیس مجلس شورای اسلامی موضوع صدر ماده واحده و تبصره (4) الحاقی به «قانون نحوه اجراء اصول هشتاد و پنجم (85) و یکصد و سی و هشتم (138) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران»¹

1390/8/15

شماره 51030 هـ/ب

جناب آقای دکتر احمدی نژاد

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

بازگشت به رونوشت تصویب نامه هیأت محترم وزیران به شماره 115012/ت 40869 مورخ 1390/6/6، موضوع: «اصلاح تصویب نامه مربوط به تعیین ساعات کار کارکنان ادارات و بانکهای دولتی در ماه مبارک رمضان»، متعاقب بررسی ها و اعلام نظر مقدماتی «هیأت بررسی و تطبیق مصوبات دولت با قوانین» و مستنداً به صدر ماده واحده و تبصره (4) الحاقی به «قانون نحوه اجراء اصول هشتاد و پنجم (85) و یکصد و سی و هشتم (138) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اصلاحات بعدی» و ماده (10) آئین نامه اجرائی آن، مراتب متضمن اعلام نظر قطعی جهت اقدام لازم در مهلت مقرر قانونی و اعلام نتیجه به این جانب ابلاغ می گردد. بدیهی است پس از انقضای یک هفته مهلت مقرر در قانون، آن بخش از مصوبه که مورد ایراد قرار گرفته است، ملغی الاثر خواهد بود.

«1_ نظر به اینکه تصویب نامه هیأت محترم وزیران به شماره 111668/ت 40869 هـ

مورخ 1389/5/20 موضوع: «تعیین ساعات کار کارکنان ادارات و بانکهای دولتی در ماه

1- از درج تعداد 46 نظریه که به نظر رسید کاربرد چندانی برای مخاطبین محترم ندارد خودداری و به درج 1 نظریه اکتفا شد.

مبارک رمضان»، به موجب رأی قطعی رئیس مجلس شورای اسلامی ابلاغی به شماره 39168/ب مورخ 1389/6/16 مغایر با قانون تشخیص گردید، علیهذا، اصرار دولت محترم به جبران کسری کار کارکنان مشمول دورکاری «در چارچوب آئین‌نامه مربوط» که مغایرت آن با قانون اعلام گردید، چون متضمن احیای مصوبه ملغی‌الاثربوده شده می‌باشد، مغایر با تبصره (4) الحاقی به ماده واحده قانون نحوه اجرای اصول (85) و (138) قانون اساسی در رابطه با مسئولیتهای رئیس مجلس شورای اسلامی است که مقرر می‌دارد: «چنانچه تمام یا قسمتی از مصوبه، مورد ایراد رئیس مجلس شورای اسلامی قرار گیرد و ظرف یک هفته پس از اعلام ایراد به هیأت وزیران نسبت به اصلاح یا لغو آن اقدام نشود، حسب مورد تمام یا قسمتی از مصوبه مورد ایراد، ملغی‌الاثربوده شود». 2- صدر ماده (93) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب 1386- که بر ضرورت حضور کارکنان جهت انجام کار در چهل و چهار ساعت در هفته تأکید می‌ورزد، در ادامه نیز می‌افزاید: «... در صورتی که در مواقع ضروری خارج از وقت اداری مقرر و یا ایام تعطیل به خدمات آنان نیاز باشد... مکلف به حضور در محل کار و انجام وظایف محوله ... خواهند بود»، علیهذا، تجویز هیأت محترم دولت به «جبران کسری کار کارکنان مشمول دورکاری... از طریق مفاد مندرج در... موضوع ماده (93) قانون مدیریت خدمات کشوری»، از آنجا که ماده (93) قانون مذکور، جز تأکید بر لزوم حضور کارکنان در محل اداره، متضمن امر دیگری نمی‌باشد، بنابراین، مفاد بند (6) تصویب‌نامه اصلاحی، مغایر با مستند قانونی مصوبه، یعنی ماده (93) قانون مدیریت خدمات کشوری است. 3- مضافاً اینکه طبق ماده (87) قانون مدیریت، میزان چهل و چهار ساعت، سقف کار کارمندان دولت در هفته بوده و جبران کسری کار ناشی از تغییر و تقلیل و جابجائی ساعات کار، مستلزم آن است که در طی همان هفته کاری به عمل آید، علیهذا، مستفاد از اطلاق عبارات مندرج در بند (6) اصلاحی که علاوه بر هفته مشعر بر امکان جبران کسری ناشی از تغییر ساعات کار در طول ماه یا سال می‌باشد، مغایر ماده (87) و تبصره‌های آن است».

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

(نقل از روزنامه رسمی شماره 19427 مورخ 1390/8/21)

بخش دوم:

مصوبات قوه قضائیه

1. الحاقیه تبصره به ماده 6 آئین نامه دادرها و دادگاههای ویژه روحانیت

شماره 5702-1/م 1390/8/9

جناب حجت الاسلام والمسلمین آقای سلیمی

دادستان محترم ویژه روحانیت

نامه ی شماره ی 14/90/5508 مورخ 1390/8/8 جنابعالی مبنی بر درخواست موافقت برای اضاف شدن عبارت ذیل:

«تبصره ماده 6- مقررات اداری و استخدامی کارکنان غیرقضائی دادرها و دادگاههای

ویژه روحانیت به تصویب دادستان منصوب می رسد.»

به آئین نامه ی موجود¹ به استحضار مقام معظم رهبری مدظله العالی رسید، مقرر فرمودند: «موافقت می شود.»

مراتب برای هرگونه اقدام مقتضی، ایفاد می گردد.

(نقل از روزنامه رسمی شماره 19422 مورخ 1390/8/14)

2. بخشنامه شماره 9000/38366/100-1390/8/25 [در خصوص برگزاری نهمین دوره

انتخابات مجلس شورای اسلامی و میان دوره ای مجلس خبرگان رهبری]

نظر به برگزاری نهمین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی و میان دوره ای مجلس

1- آیین نامه دادرها و دادگاههای ویژه روحانیت.

خبرگان رهبری در اسفند ماه سال جاری و در اجرای مواد 16، 17، 57، 58، 59، 61، 65 و 66 «قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب 1378/9/7 با اصلاحات بعدی» به ویژه تصریح ماده 67 آن قانون مبنی بر آن که «تشکیلات قضایی در حوزه انتخابیه به منظور پیشگیری از وقوع جرم، ضمن هماهنگی با ناظرین شورای نگهبان و هیأت اجرایی اقدامات لازم را در محدوده مقررات معمول می‌دارد» و نیز فصل نهم قانون مزبور، ضروری است با هماهنگی و برنامه‌ریزی مناسب، منسجم و اثربخش اقدامات ذیل صورت پذیرد:

1- در مراکز استان ستاد ویژه‌ای به مسئولیت رئیس کل دادگستری با حضور مسئولان و نمایندگان نهادها، سازمان‌ها و دستگاه‌های ذی‌ربط قضایی تشکیل و ضمن پایش مستمر امور و فعالیت‌ها و استفاده از ظرفیت سایر نهادهای ذی‌ربط، تدابیر و تمهیدات لازم را نسبت به اجراء و اعمال دقیق قانون و نیز پیش‌بینی و پیشگیری از وقوع جرم انتخاباتی¹ معمول دارند. همچنین در شهرستان‌ها ستاد مشابهی زیر نظر ستاد مرکز استان وظایف محوله را انجام دهند.

2- ستاد ویژه در مرکز با ترکیب نمایندگان دستگاه‌ها، نهادها و ارگان‌های مرتبط با انتخابات از قوه قضاییه به مسئولیت دادستان کل و قائم‌مقامی معاون اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضاییه تشکیل و ضمن هدایت و هماهنگی ستادهای استانی و استفاده از ظرفیت سایر نهادهای مرتبط، تدابیر و تمهیدات لازم و ضروری را در حدود قوانین و مقررات اتخاذ و اقدامات مقتضی را معمول و از نتایج حاصله مستمراً اینجانب را مطلع نماید.

3- با عنایت به ماده 17 قانون انتخابات که اشعار می‌دارد: «محاكم صالحه قضایی موظفند به تخلفات و جرایم انتخابات به صورت فوق‌العاده و خارج از نوبت رسیدگی کنند.» لازم است رؤسای محترم دادگستری‌ها عندالاقضاء با به‌کارگیری قضات واجد صلاحیت، شعب ویژه‌ای در دادسراها و دادگاه‌ها برای رسیدگی سریع و خارج از نوبت به جرایم انتخاباتی تشکیل دهند.

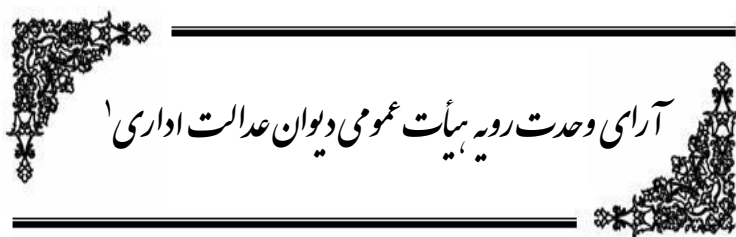
1- به نظر می‌رسد کلمه «جرایم» صحیح است.

4- توجیه، ارشاد و اقناع با هدف همسوسازی، بازدارندگی و ترویج قانونمداری از طریق تشریح و توضیح مفاد قانون، جرایم انتخاباتی و مجازات‌های آن برای اشخاص حقیقی، حقوقی، تشکله‌ها، کاندیداهای احتمالی و قطعی، مدیران دستگاه‌های اجرایی، رؤسای ستادهای انتخاباتی و افکار عمومی قطعاً نقش مؤثری در کاهش و پیشگیری از بروز جرایم انتخاباتی داشته و انشاءالله موجب افزایش مشارکت حداکثری و ارتقاء امنیت عمومی در سه مقطع قبل، حین و بعد از انتخابات خواهد شد.

رئیس قوه قضائیه - صادق لاریجانی

(نقل از روزنامه رسمی شماره 19434 مورخ 1390/8/30)

بخش سوم:

1. رأی شماره 241/1 - اعمال ماده 20 قانون دیوان عدالت در خصوص ابطال ماده 1 و بندهای 1 و 2 ماده 1 از آیین نامه مقررات و اخذ بهای خدمات و هزینه خسارت از نصب کنندگان انواع تابلو و تبلیغات در معابر عمومی شهر برای سال 1388 و بعد از آن مصوب شورای اسلامی شهر گرگان
تاریخ: 1390/8/2
شماره دادنامه: 241/1
کلاس پرونده: 222/88
مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.
موضوع شکایت و خواسته: اعمال ماده 20 قانون دیوان عدالت اداری در پرونده کلاس 222/88 منتهی به دادنامه شماره 241 مورخ 1390/6/7 هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

رأی هیأت عمومی

نظر به این که به موجب دادنامه شماره 241 مورخ 1390/8/7² هیأت عمومی دیوان عدالت اداری، ماده یک و بندهای 1/1 و 1/2 «آیین نامه مقررات و اخذ بهای خدمات و هزینه خسارت از نصب کنندگان انواع تابلو و تبلیغات در معابر عمومی شهر برای سال

1- به لحاظ رعایت اختصار در این بخش، تنها متن رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری درج می شود. در صورتی که قسمت های مقدماتی آن مورد نیاز باشد، برای متقاضیان محترم ارسال خواهد شد.
2- با توجه به ذکر همین دادنامه در ادامه، به نظر می رسد مورخ 1390/6/7 صحیح است.

1388 و بعد از آن «ابطال شده و در خصوص درخواست شاکی مبنی بر اعمال ماده 20 قانون دیوان عدالت اداری و تسری ابطال مصوبه به تاریخ تصویب آن در زمان صدور رأی اتخاذ تصمیم به عمل نیامده است، هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به منظور جلوگیری از تضییع حقوق اشخاص و با استفاده از اختیار حاصل شده از قسمت اخیر ماده 20 قانون دیوان عدالت اداری، به ابطال ماده یک و بندهای 1/1 و 1/2 از مصوبه یاد شده از زمان تصویب آن (1387/12/14) رأی صادر و اعلام می‌کند. این رأی در تکمیل و اصلاح رأی شماره 241 مورخ 1390/6/7 هیأت عمومی است و اعطای رونوشت از دادنامه اولیه بدون انضمام این رأی ممنوع است.

(نقل از روزنامه رسمی شماره 19427 مورخ 1390/8/21)

2. رأی شماره 287 الی 290 - ابطال بخشنامه شماره 14222/3/15/1/س مورخ 1387/9/16 و بخشنامه شماره 32869/14/1/س مورخ 1386/12/28 مدیرکل امور اوقافی سازمان اوقاف و امور خیریه مبنی بر اخذ 13% مدیریتی برای موقوفات متصرفی و غیرمتصرفی و نحوه اعمال حساب (13% مدیریتی اوقافی) برنامه سه ساله

تاریخ دادنامه: 1390/7/18

شماره دادنامه: 290 الی 287

کلاس پرونده: 95/88

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بخشنامه شماره 32869/14/1/س مورخ 86/12/28 معاونت اداری و مالی و امور مجلس سازمان اوقاف و امور خیریه و ابطال بخشنامه شماره 14222/3/15/1/س مورخ 1387/9/16 مدیرکل امور اوقافی سازمان اوقاف و امور خیریه

رأی، هیأت عمومی

نظر به این که قائم مقام دبیر شورای نگهبان به موجب نامه شماره 89/30/38923 مورخ 1389/4/23 اعلام کرده است که فقهای شورای نگهبان بخشنامه شماره 32869/14/1/س مورخ 1386/12/28 معاون اداری و مالی و امور مجلس سازمان اوقاف

و امورخیریه و بخشنامه شماره 14222-15/1/3/س مورخ 1387/9/16 مدیرکل امور اوقافی سازمان اوقاف و امور خیریه را خلاف موازین شرع شناخته‌اند، بنابراین بخشنامه‌های مذکور در اجرای مواد 41 و 20 قانون دیوان عدالت اداری از تاریخ صدور ابطال می‌شود.

(نقل از روزنامه رسمی شماره 19413 مورخ 1390/8/3)

3. رأی شماره 291- در صورت نقض رأی و ارجاع به هیأت هم‌عرض، پرونده بایستی با حضور

اشخاصی غیر از اشخاصی که رأی منقوض را صادر کرده‌اند رسیدگی شود

تاریخ دادنامه: 1390/7/18

شماره دادنامه: 291

کلاس پرونده: 118/89

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

اعلام‌کننده: مدیرکل امور حقوقی سازمان پزشکی قانونی

موضوع شکایت و خواسته: اعلام تعارض در آراء صادر شده از شعب دیوان عدالت

اداری

رأی هیأت عمومی

الف - تعارض در مدلول آراء یاد شده محرز تشخیص داده شد.

ب - نظر به این که شعبه بیست و سوم دیوان عدالت اداری به موجب دادنامه شماره

1440 مورخ 1387/6/30 رأی هیأت تجدیدنظر رسیدگی به تخلفات اداری سازمان پزشکی

قانونی را از حیث نقص در تحقیقات نقض نکرده است تا با وحدت ملاک از بند 2 ماده

265 قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور کیفری مصوب سال 1378

و ماده 401 قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب 1379،

برای رسیدگی مجدد به همان هیأت رسیدگی به تخلفات اداری ارجاع شود بلکه نقض

رأی هیأت مزبور به لحاظ وجود اشکالاتی بوده است که مقتضای آن رسیدگی مجدد

ماهوی در هیأت همعرض تجدیدنظر رسیدگی به تخلفات اداری تشخیص داده شده است و با تنقیح مناط از تبصره 2 ماده 2 قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب سال 1372 مبنی بر این که «هیچ یک از اعضای اصلی و علی‌البدل هیأت‌های بدوی یک دستگاه نمی‌توانند همزمان عضو هیأت تجدیدنظر همان دستگاه باشند. همچنین اعضای مذکور نمی‌توانند در تجدیدنظر پرونده‌هایی که در هنگام رسیدگی بدوی به آن رأی داده‌اند، شرکت کنند.» لزوماً می‌بایست پرونده پس از نقض با حضور اعضای غیر از کسانی که رأی اولیه را صادر کرده‌اند، در هیأت همعرض رسیدگی شود. علی‌هذا رأی شعبه بیست و سوم دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه 732 مورخ 1388/5/25 مبنی بر وارد دانستن شکایت و نقض رأی هیأت همعرض تجدیدنظر تخلفات اداری سازمان پزشکی قانونی از حیث این که در آن ترتیب فوق رعایت نشده است، صحیح و موافق مقررات تشخیص داده می‌شود. این رأی به استناد بند 2 ماده 19 و ماده 43 قانون دیوان عدالت اداری برای شعب دیوان و سایر مراجع اداری مربوط در موارد مشابه لازم‌الاتباع است.

(نقل از روزنامه رسمی شماره 19413 مورخ 1390/8/3)

4. رأی شماره 310 - حکم مقرر در ماده 251 مکرر قانون مالیات‌های مستقیم مصوب 1371، بیانگر اختیار وزیر امور اقتصادی و دارایی در ارجاع شکایت مودی به هیأت مربوطه است و الزام و تکلیف وزیر به ارجاع شکایت مودی به هیأت مصرح در ماده قانونی مذکور به منظور تجدید رسیدگی از آن استفاده نمی‌شود

تاریخ دادنامه: 1390/7/25

شماره دادنامه: 310

کلاس پرونده: 660/90

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

درخواست‌کنندگان: آقای رامین مرادی مستشار دیوان عدالت اداری و دفتر حقوقی

سازمان امور مالیاتی

موضوع شکایت و خواسته: اعلام تعارض در آراء صادر شده از شعب دیوان عدالت اداری

رأی هیأت عمومی

اولاً: تعارض در مدلول آراء مذکور در گردش کار از حیث وارد دانستن و رد شکایت از نامه دبیر هیأت موضوع ماده 251 مکرر قانون مالیاتهای مستقیم که متضمن عدم موافقت وزیر امور اقتصادی و دارایی با طرح شکایت در هیأت می باشد محرز و مسلم است.

ثانیاً: مطابق ماده 251 مکرر قانون مالیاتهای مستقیم مصوب سال 1371 و اصلاحات بعدی آن مقرر شده است که: «در مورد مالیاتهای قطعی موضوع این قانون و مالیاتهای غیرمستقیم که در مرجع دیگری قابل طرح نباشد و به ادعای غیرعادلانه بودن مالیات مستنداً به مدارک و دلایل کافی از طرف مودی شکایت و تقاضای تجدید رسیدگی شود وزیر امور اقتصادی و دارایی می تواند پرونده امر را به هیأتی مرکب از سه نفر به انتخاب خود جهت رسیدگی ارجاع نماید. رأی هیأت به اکثریت آراء قطعی و لازم الاجراء می باشد...» «نظر به این که حکم مقرر در ماده قانونی مذکور، بیانگر اختیار وزیر امور اقتصادی و دارایی در ارجاع شکایت مودی به هیأت مربوطه است و الزام و تکلیف وزیر به ارجاع شکایت به هیأت مصرح در ماده قانونی صدرالذکر به منظور تجدید رسیدگی از آن استفاده نمی شود، بنابراین قسمت اول رأی شعبه چهاردهم دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه 304 مورخ 1388/3/19 در حدی که متضمن معنی فوق است صحیح و موافق مقررات تشخیص می شود. این رأی به استناد بند 2 ماده 19 و ماده 43 قانون دیوان عدالت اداری مصوب 1385 برای شعب دیوان و سایر مراجع اداری مربوط در موارد مشابه لازم الاتباع است.

(نقل از روزنامه رسمی شماره 19419 مورخ 1390/8/10)

5. رأی شماره 311 - ابطال نامه شماره 160101/1/11 مورخ 1386/12/7 وزیر وقت کشور،
 به دلیل اینکه عرضه قلیان در قهوه‌خانه‌ها با هر نوع توتون و تنباکو توسط قانونگذار منع شده است
 تاریخ دادنامه: 1390/7/25
 شماره دادنامه: 311
 کلاس پرونده: 208/87
 مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
 شاکی: آقای مرزیه، دادستان عمومی و انقلاب زاهدان
 موضوع شکایت و خواسته: ابطال نامه شماره 160101/1/11 مورخ 1386/12/7 وزیر
 وقت کشور.

رأی هیأت عمومی

نظر به این که مطابق قانون جامع کنترل و مبارزه ملی با دخانیات مصوب 1385/6/15 و آیین‌نامه اجرایی قانون مذکور، عرضه مواد دخانی در اماکن عمومی ممنوع اعلام شده و به موجب ماده 18 قانون مزبور، تصویب آیین‌نامه اجرایی قانون به عهده هیأت وزیران محول شده و هیأت وزیران به موجب بند 8 ماده 1 آیین‌نامه اجرایی قانون، قهوه‌خانه‌ها را در زمره اماکن عمومی قلمداد کرده است و در قانون و آیین‌نامه اجرایی آن بین توتون و تنباکوی اسانس دار و فاقد اسانس تفاوت و تفکیکی لحاظ نشده است بنابراین نامه شماره 160101/1/11 مورخ 1386/12/7 وزیر وقت کشور مبنی بر مجاز بودن ارائه قلیان در قهوه‌خانه‌ها و ممنوعیت عرضه قلیان صرفاً با توتونهای اسانس دار به دلیل این که عرضه قلیان در قهوه‌خانه‌ها با هر نوع توتون و تنباکو توسط قانونگذار منع شده است، با استناد به بند 1 ماده 19 و ماده 42 قانون دیوان عدالت اداری به ابطال آن حکم صادر و اعلام می‌شود.

(نقل از روزنامه رسمی شماره 19419 مورخ 1390/8/10)

6. رأی شماره 312-تعارض آراء در رسیدگی به شکایت متعدد که منشاء و مبنای آنها مختلف است.

تاریخ دادنامه: 1390/7/25

شماره دادنامه: 312

کلاس پرونده: 661/90

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

موضوع شکایت و خواسته: اعلام تعارض در آراء صادرشده از شعب دیوان عدالت اداری

رأی هیأت عمومی

اولاً: تعارض در مدلول آراء مذکور در گردش کار محرز است.

ثانیاً: مطابق ماده 27 آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال 1379 مقرر شده است: «شکایت متعدد را که منشاء و مبنای آنها مختلف است نمی‌توان به موجب یک دادخواست اقامه کرد مگر آن که دیوان بتواند به تمام آنها ضمن یک دادرسی رسیدگی کند...» نظر به این که رسیدگی به خواسته‌های متعدد در پرونده‌های موضوع تعارض، قابلیت رسیدگی در دادرسی واحد را دارد، رأی شعبه شانزدهم دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه 773 مورخ 1388/4/22 در حدی که به موضوع در یک دادرسی رسیدگی کرده است صحیح و موافق مقررات تشخیص داده شد. این رأی به استناد بند 2 ماده 19 و ماده 43 قانون دیوان عدالت اداری برای شعب دیوان و سایر مراجع اداری مربوط در موارد مشابه لازم‌الاتباع است.

(نقل از روزنامه رسمی شماره 19419 مورخ 1390/8/10)

7. رأی شماره 318- لزوم لحاظ کردن سنوات ارفاقی در حکم بازنشستگی مشمولین ماده 85

آئین‌نامه استخدامی خاص شهرداری تهران مصوب 1385

تاریخ: 1390/8/2

شماره دادنامه: 318

کلاس پرونده: 700/90

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

شاکی: کانون بازنشستگان شهرداری تهران
خواسته: اعلام تعارض در آراء صادرشده از شعب دیوان عدالت اداری

رأی بیات عمومی

اولاً: به استثنای رأی صادر شده از شعبه 22 دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه 1561 مورخ 1387/7/20، تعارض در مدلول سایر آراء مندرج در گردش کار محرز است. ثانیاً: به موجب ماده 85 آیین‌نامه استخدامی خاص شهرداری تهران مصوب سال 1358 مقرر شده بود:

«در مواردی که شهرداری از خدمت هر یک از مستخدمان ثابت بی‌نیاز باشد و مستخدم حداقل بیست سال سابقه خدمت داشته باشد می‌تواند با تایید شورای اداری شهرداری مستخدم مذکور را بازنشسته کند. این گونه مستخدمان در صورتی که کمتر از بیست سال پرداخت کسور بازنشستگی داشته باشند می‌توانند کسور بازنشستگی کسر این مدت را به صندوق بازنشستگی و وظیفه شهرداری پرداخت کنند. به مدت خدمت این قبیل مستخدمان در احتساب حقوق بازنشستگی آنان حداکثر ده سال سابقه خدمت بدون پرداخت کسور بازنشستگی افزوده می‌شود...»

نظر به این که شهرداری تهران با استناد به آیین‌نامه مذکور و با افزودن سنوات ارفاقی به سنوات واقعی خدمت، شکات پرونده‌های موضوع تعارض را بازنشسته کرده است و حقوق بازنشستگی بر مبنای 30 سال سابقه خدمت برای آنان برقرار شده بود، مصوبه موخر هیأت وزیران در حذف سنوات ارفاقی نمی‌تواند حقوق مکتسب اشخاص، ناشی از ماده 85 آیین‌نامه فوق‌الذکر را سلب کند. بنابراین آراء شعب 23 و 33 دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه‌های 1809 مورخ 1386/11/23 و 767 مورخ 1387/6/13 که بر وارد دانستن شکایت شکات و الزام به لحاظ کردن سنوات ارفاقی در حکم بازنشستگی صادر شده است صحیح و موافق مقررات تشخیص می‌شود. این رأی به استناد ماده 43 قانون دیوان عدالت اداری برای شعب دیوان و سایر مراجع اداری مربوط در موارد مشابه لازم‌الاتباع است.

(نقل از روزنامه رسمی شماره 19427 مورخ 1390/8/21)

8. رأی شماره 322 - عدم صلاحیت دیوان در رسیدگی به اعتراض از آراء شورای انتظامی

سازمان نظام مهندسی ساختمان

تاریخ: 1390/8/2

شماره دادنامه: 322

کلاس پرونده: 702/90

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

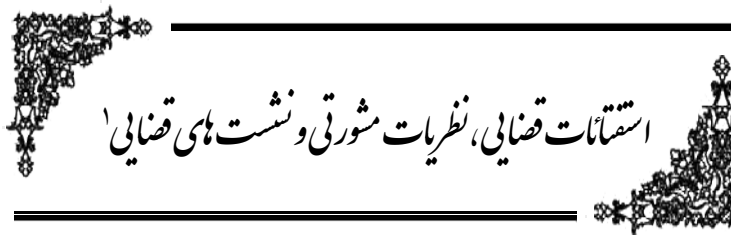
درخواست کننده: دبیرخانه شورای انتظامی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور.
موضوع شکایت و خواسته: اعلام تعارض نسبت به آراء صادرشده از شعب دیوان عدالت اداری.

رأی هیأت عمومی

مطابق ماده 3 قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب 1374/12/22 مقرر شده است «برای تامین مشارکت هر چه وسیع تر مهندسان در انتظام امور حرفه ای خود و تحقق اهداف این قانون در سطح کشور سازمان نظام مهندسی ساختمان که از این پس در این قانون به اختصار سازمان خوانده می شود و در هر استان یک سازمان به نام سازمان نظام مهندسی ساختمان استان که از این پس به اختصار سازمان استان نامیده می شود، طبق شرایط یاد شده در این قانون و آیین نامه اجرایی آن تاسیس می شود. سازمانهای یاد شده غیرانتفاعی بوده و تابع قوانین و مقررات عمومی حاکم بر موسسات غیر انتفاعی می باشند.» نظر به این که رسیدگی به اعتراض از آراء شورای انتظامی سازمان نظام مهندسی ساختمان از حدود صلاحیت و اختیارات دیوان عدالت اداری مصرح در ماده 13 قانون دیوان عدالت اداری خارج می باشد، آراء شعب دیوان عدالت اداری به رد شکایت به شرح مندرج در گردش کار صحیح و موافق مقررات تشخیص داده می شود. (بدیهی است مطابق اصل 159 قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مرجع رسمی تظلمات و شکایات دادگستری است). این رأی به استناد بند 2 ماده 19 و ماده 43 قانون دیوان عدالت اداری برای شعب دیوان و سایر مراجع اداری مربوط در موارد مشابه لازم الاتباع است.

(نقل از روزنامه رسمی شماره 19427 مورخ 1390/8/21)

بخش چهارم:

الف: استفتانات قضایی

1. استفتاء 7499: حکم ضمانت جانی نسبت به هزینه درمان.

پرسش:

1- در موارد شلل هرگاه مجنی علیه برای بازیافت کارایی دست خود نیاز به عمل جراحی داشته باشد آیا جانی نسبت به هزینه های این عمل جراحی که با اقدام مجنی علیه صورت می گیرد و هزینه آن بیش از شلل است ضامن است یا پرداخت دیه شلل کافی است؟
2- جانی گلوله ای به سمت مجنی علیه انداخته و گلوله کنار قلب مجنی علیه اصابت نموده است؛ پزشک برای حفظ جان مجنی علیه چاره ای جز شکافتن قسمت دیگری از بدن وی برای خارج نمودن گلوله ندارد؛ بفرمائید:

الف) آیا جانی نسبت به جراحات جدید که پزشک ایجاد کرده ضامن است؟

ب) آیا هزینه های خارج کردن گلوله و هزینه های درمانی جراحات جدید بر عهده جانی

1- دو تذکر:

نخست: همان طور که در شانزدهمین شماره ویژه نامه قوانین و مقررات (شماره مهر 1389) متذکر شدیم، فتاوی در اختیار از هر مرجع تقلید، در پاسخ استفتاء انتخاب شده را درج می کنیم لذا از مخاطبین محترم درخواست می شود در صورتی که از دیگر مراجع معظم تقلید «حفظهم الله» نسبت به موضوعات مطرح شده در این بخش، استفتاء قضایی در اختیار دارند، به دفتر ویژه نامه قوانین و مقررات ارسال فرمایند. (قید شود که با کدام استفتاء چاپ شده مرتبط است).
دوم: استفتانات قضایی توسط مؤسسه آموزشی و پژوهشی قضا (وابسته به قوه قضائیه) و نظریات مشورتی توسط اداره کل حقوقی و اسناد و امور مترجمین قوه قضائیه در اختیار این ویژه نامه قرار می گیرد که بدین وسیله از مسئولین محترم مربوط و همکاران محترمشان تشکر می نمائیم.

است؟

- 3- هرگاه برای بازگرداندن زیبایی صورت مجنی‌علیه نیاز باشد که پزشک پوستی را از قسمت دیگر بدن مجنی‌علیه جدا نموده و به صورت او وصل نماید، بفرمائید:
- الف) آیا جانی نسبت به دیه جراح جدید ضامن است؟
- ب) آیا جانی نسبت به هزینه‌های درمانی جراح جدید هم ضامن است؟
- 4- آیا هزینه انتقال مجنی‌علیه به بیمارستان هنگام تحقق حادثه و نیز هزینه‌های موارد بعدی که مجنی‌علیه باید به درمانگاه منتقل گردد بر عهده جانی می‌باشد؟

پاسخ:

آیت الله العظمی جعفر سبحانی

- 1- اگر هزینه درمانی بیش از دیه است مقدار مازاد بر دیه را بپردازد.
- 2- مانند مسأله سابق تنها مازاد دیه را بپردازد و جراح جدید به صورت مستقل حساب نمی‌شود و دیه خاصی ندارد.
- 3- ضامن نیست.
- 4- بر هر مسلمانی لازم است که مجروح را به بیمارستان برساند ولی هزینه آن بر عهده بیمار است و اگر فقیر باشد بر عهده حکومت است.

(21 صفر 1432)

آیت الله العظمی مکارم شیرازی

- 1- هرگاه هزینه متعارف بیش از دیه باشد جانی باید مقدار اضافی را بپردازد.
- 2- جانی در مقابل جراحاتی که برای بیرون آوردن گلوله حاصل می‌شود نیز ضامن است و اگر هزینه درمان بیش از مجموع دیه‌ها باشد باید اضافه را نیز بپردازد.
- 3- اگر جراحی زیبایی کاملاً ضرورت داشته باشد جانی ضامن است والا ضامن نیست.
- 4- در صورتی که مجموع هزینه‌های متعارف بیش از دیه باشد باید اضافه را هم بپردازد.

(1389/11/10)

آیت الله العظمی موسوی اردبیلی

جانی نسبت به جراحتهایی، که پزشک به خاطر معالجه وارد می‌کند، ضامن نیست، ولی چنانچه دیه جنایت خود جانی برای مخارج متعارف معالجه شامل جراحی و درمان جراحات و نقل و انتقال مجنی‌علیه کفایت نکند لازم است جانی کسری هزینه‌ها را نیز بپردازد.

(1389/10/29)

آیت الله العظمی نوری همدانی

در غیر از مورد سوم خسارت در حد معمول و متعارف بر عهده جانی است ولی بهتر است که مصالحه شود ولی در مورد سوم خسارت مذکور بر عهده جانی نیست.

(1389/11/28)

2. استفتاء 8141: مراد از قطع نخاع و دیه آن.

پرسش:

در موارد قطع نخاع که دیه کامل دارد و قطع بعضی آن به نسبت مساحت دیه دارد؛ بفرمایید:

الف) در صورتی که نخاع از مهره‌های وسط کمر به طور کامل قطع گردد، آیا دیه کامل دارد؟

ب) در صورتی که نخاع از پایین کمر به طور کامل قطع گردد، آیا دیه کامل دارد؟

ج) مراد از قطع بعضی نخاع که به حساب مساحت دیه دارد، چیست؟

پاسخ:

آیت الله العظمی ناصر مکارم شیرازی

ج) نسبت به آثاری که بر آن مترتب می‌شود، مانند عدم کنترل ادرار و مانند آن و همچنین عدم قدرت بر مواجهه هر کدام یک دیه کامل دارد و نسبت به قطع نخاع احتیاط آنست

که بین دیه کامل و ارش مصالحه کنند.

(1389/12/9)

آیت الله العظمی موسوی اردبیلی

مراد از قطع نخاع، که دیه کامل دارد، قطع عرضی کامل نخاع است. چه از وسط باشد، چه از قسمت دیگر و قطع عرضی قسمتی از نخاع به نسبت محاسبه می‌شود

(1389/12/7)

آیت الله العظمی حسین نوری همدانی

الف و ب) بلی دیه کامل دارد.

ج) بلی همان قطع بعض نخاع است و تعیین آن مربوط به پزشک متخصص است.

(1389/12/11)

3. استفتاء 8173: حکم جریان قسامه در ضرب.

پرسش:

آیا قسامه در مورد ضرب بدون جراحت نیز جاری می‌شود؟

پاسخ:

آیت الله العظمی جعفر سبحانی

قسامه در مورد قتل و جروح است.

(1390/4/14)

آیت الله العظمی موسوی اردبیلی

اگر زدن بدون جراحت موجب از بین رفتن بعضی از منافع اعضاء انسان بشود مثل

این که شنوایی یا بینایی یا تکلم وی از بین برود و یا نقصان پیدا کند با قسامه دیه آن

ثابت می‌شود.

(1390/3/23)

آیت الله العظمی حسین نوری همدانی
در فرض سؤال قسامه جاری نمی‌شود.

(1390/3/26)

4. استفتاء 8178: عدم پرداخت دیه از بیت‌المال در صورت عدم احراز قتل.

پرسش:

جسد شخصی در شارع عام پیدا شده و مشخص نیست فردی او را به قتل رسانده یا خودش به مرگ طبیعی مرده یا در اثر خودکشی فوت کرده است؛ در این گونه موارد آیا دیه از بیت‌المال پرداخت می‌گردد یا خیر؟

پاسخ:

آیت الله العظمی جعفر سبحانی
دیه از بیت‌المال در صورتی است که قتل او ثابت شود در مورد سؤال احتمال مرگ طبیعی می‌رود.

(2 شعبان 1432)

آیت الله العظمی سید علی سیستانی
خیر.

(18 شعبان المعظم 1432)

آیت الله العظمی مکارم شیرازی
فقط در صورتی که با ادله معتبر ثابت شود کسی او را کشته و به هیچ وجه قاتل شناسایی

نشود دیه از بیت‌المال پرداخت می‌شود.

(1390/4/23)

آیت الله العظمی موسوی اردبیلی
در فرض مذکور، دیه‌ای از بیت‌المال پرداخت نمی‌گردد.

(1390/4/20)

آیت الله العظمی حسین نوری همدانی
خیر، دیه از بیت‌المال پرداخت نمی‌شود.

(1390/4/15)

5. استفتاء 8179: انتفاء ولایت با ثبوت رشد مولی علیه.

پرسش:

- درخصوص تصرفات ولی قهری بفرمایید:
- 1- آیا ولی قهری به محض رشید شدن مولی علیه از سمت خود منعزل می‌شود یا اختیار او تا اطلاع از رشد مولی علیه باقی است؟
 - 2- چنانچه پدر بدون اطلاع از حکم رشد فرزند با اموال وی معامله نموده باشد معامله او چگونه است؟

پاسخ:

- آیت الله العظمی جعفر سبحانی
- 1- اگر مقصود از ولی قهری کسی [است] که حاکم شرع معین کرده است یا عدول مؤمنین بر عهده گرفته‌اند مادامی که رشد مالی ندارد ولایت اینها باقی است و هر موقع پس از یک رشته آزمایش‌ها رشد طرف ثابت شد ولایت نیز منتفی می‌شود.
 - 2- معاملات فضولی است با اجازه طرف نافذ می‌شود.

(1390/4/18)

آیت الله العظمی سید علی سیستانی

تا رشد احرار نشود نمی‌توانند اموال را به او بدهند و اگر مشتبه شود باید او را اختبار کنند.

(8 شعبان المعظم 1432)

آیت الله العظمی مکارم شیرازی

1- بعد از رشد ولایت او منتفی است.

2- در فرض رشد فرزند، معاملات او بدون اجازه فرزند باطل است.

(1390/4/23)

آیت الله العظمی نوری همدانی

1 و 2 - به محض آنکه فرزند بالغ و رشید شد در رابطه با خرید و فروش اموالش اختیار

با خود اوست، و اگر ولی از بلوغ و رشد فرزندش خبر نداشت و با اموال وی معامله نمود

نیاز به اجازه فرزند دارد.

(1390/4/21)

ب: نظریات مشورتی**1. در دعاوی مربوط به حوادث رانندگی نیازی به طرح دعوی علیه صندوق تأمین خسارت‌های****بدنی نیست.****پرسش:**

نظر به این که اولاً براساس ماده 2 آئین‌نامه چگونگی اداره صندوق تأمین خسارت‌های بدنی (موضوع ماده 13 قانون اصلاح قانون بیمه شخص ثالث مصوب 1387)، صندوق تأمین خسارت‌های بدنی دارای شخصیت حقوقی مستقل است. ثانیاً مرکزیت و مرجع دریافت اوراق قضائی مربوط به صندوق تأمین خسارت‌های بدنی در تهران واقع شده است. و ثالثاً مطابق ماده 22 قانون اصلاح قانون بیمه شخص ثالث، محاکم قضائی مکلفند در جلسات رسیدگی به دعاوی مربوط به حوادث رانندگی، حسب مورد شرکت بیمه ذی‌ربط و یا صندوق تأمین خسارت بدنی را جهت ارائه نظرات و مستندات خود دعوت نمایند، بفرماید تکلیف محاکم در مواجهه با پرونده‌های تصادفات رانندگی، عمل به ماده 13 قانون آئین دادرسی مدنی است که طی آن خواهان می‌تواند به دادگاهی رجوع کند که عقد یا قرارداد در حوزه آن واقع شده است که این امر به لحاظ بعد مسافت و به دلیل عدم اعاده به موقع نسخه دوم ابلاغیه و یا عدم حضور نماینده صندوق، موجبات تجدید اوقات رسیدگی و اطاله دادرسی را فراهم می‌آورد و یا تکلیف، اجرا نمودن ماده 21 همان قانون است که بر آن اساس دعاوی در دادگاهی اقامه می‌شود که متوقف یا ورشکسته در حوزه آن برای انجام معاملات خود، شعبه یا نمایندگی داشته باشد که در این صورت نیز مشکلات جدی هزینه و ایاب و ذهاب بر زیان‌دیدگان تحمیل خواهد شد.

پاسخ:

اصولاً¹ نیازی به طرح دعوی علیه صندوق تأمین خسارت‌های بدنی نیست و دعوت این صندوق در پرونده‌های مربوط صرفاً به عنوان مطلع است. ثانیاً در مواردی که به

1- به نظر می‌رسد «اولاً» مناسب‌تر است.

طرفیت این صندوق طرح دعوی می‌شود، بعد مسافت و امثال آن باعث تغییر دادگاه صالح نمی‌شود.

(نظریه شماره 7/3764 مورخ 1390/8/1)

2. آرای هیأت‌های تشخیص و حل اختلاف اداره کار قابل اعتراض در مراجع دادگستری

نمی‌باشد.

پرسش:

براساس رأی وحدت رویه شماره 699 مورخ 1386/3/22 هیأت عمومی دیوانعالی کشور "رسیدگی به اعتراض نسبت به آراء قطعی کمیسیون ماده 77 قانون شهرداری‌ها با این استدلال، که "... به موجب اصل 173 قانون اساسی و ماده 13 قانون دیوان عدالت اداری مردم می‌توانند اعتراضات خود را در دیوان عدالت اداری مطرح نمایند، سازمان‌های دولتی نیز می‌توانند برای رفع هر نوع تخلف احتمالی از قانون، در صدور آراء کمیسیون ماده 77 از حیث نقص قوانین یا مقررات و مخالفت با آنها به مراجع دادگستری که مرجع تظلم عمومی است مراجعه نمایند." آیا مراجع دادگستری در رسیدگی به اعتراض و یا خواسته ابطال نسبت به آراء هیأت‌های تشخیص و حل اختلاف اداره کار صلاحیت دارند؟

پاسخ:

نظر به این که به موجب ماده 10 قانون آئین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب 1379، «رسیدگی نخستین» به دعاوی حسب مورد در صلاحیت دادگاه‌های عمومی و انقلاب است مگر موارد استثناء شده قانونی، و از طرفی به اختلافات کارگری و کارفرمایی، به موجب ماده 157 قانون کار، بدو در هیأت‌های تشخیص و حل اختلاف وزارت کار رسیدگی می‌شود و به همین لحاظ طرح اعتراض به آراء هیأت‌های مذکور در دادگاه‌های عمومی و انقلاب دیگر رسیدگی نخستین تلقی نمی‌گردد بنابراین آرای هیأت‌های تشخیص و حل اختلاف اداره کار قابل اعتراض در مراجع دادگستری نمی‌باشد. ضمناً رأی وحدت رویه شماره 699 مورخ 1368/3/22 هیأت عمومی دیوانعالی کشور نیز صرفاً ناظر بر اعتراض سازمان‌های دولتی به آرای کمیسیون ماده 77 قانون

شهرداری است و به آرای سایر مراجع اداری از جمله هیأت‌های حل اختلاف کار، تسری ندارد.

(نظریه شماره 7/3712 مورخ 1390/7/26)

3. چنانچه وکیل با اطلاع از فوت موکل ملکی را منتقل نماید عمل او انتقال مال غیر محسوب

می‌شود.

پرسش:

شخصی قبل از فوت مبادرت به واگذاری سه دانگ پلاک ثبتی ملک خویش بصورت وکالت بلاعزل به همسر خویش می‌نماید و مشارالیه پس از فوت موکل با علم و اطلاع از ابطال وکالت‌نامه به لحاظ فوت همسر، به دفتر اسناد رسمی مراجعه و سند قطعی بنام خویش به میزان سه دانگ تنظیم می‌نماید. آیا اقدام مشارالیه جرم است و عنوان مجرمانه آن چیست؟

پاسخ:

طبق بند 3 ماده 678 قانون مدنی، عقد وکالت، به موت یا جنون وکیل یا موکل مرتفع می‌شود. بنابراین در فرض سؤال وکالت وکیل با فوت موکل زائل شده و وکالت‌نامه وی فاقد اعتبار قانونی است و چنانچه وکیل با علم و اطلاع از فوت موکل و [با] استفاده از چنین وکالت‌نامه‌ای ملکی را منتقل نماید بلحاظ این‌که با فوت موکل دارایی وی به ورثه منتقل می‌شود عمل وکیل انتقال مال غیر محسوب و مشمول مجازات مقرر برای این جرم است.

(نظریه شماره 7/3683 مورخ 1390/7/23)

4. مرکز رادیولوژی مشمول رأی وحدت رویه در خصوص تعلق حق کسب و پیشه نیست.

پرسش:

یک واحد رادیولوژی که اجاره‌نامه رسمی آن در سال 1360 منعقد شده و هیچ‌گونه مبلغی بابت سرقفلی و کسب و پیشه از سوی مستأجر به مؤجر پرداخت نگردیده، آیا در صورت صدور حکم تخلیه، حق کسب و پیشه به آن تعلق می‌گیرد؟

پاسخ:

با توجه به تاریخ اجاره که سال 1360 اعلام گردیده نظر به این که موضوع مشمول قانون مؤجر و مستأجر مصوب سال 1356 است بنابراین تعلق حق کسب و پیشه یا تجارت به مستأجر در هنگام تخلیه موکول به پرداخت وجهی بابت سرقفلی به مؤجر در بدو انعقاد قرارداد اجاره نمی‌باشد علاوه بر آن با توجه به این که رأی وحدت رویه هیأت عمومی دیوانعالی کشور به شماره 576 مورخ 1371/7/14 فقط ناظر به مطب پزشکان می‌باشد مرکز رادیولوژی را نمی‌توان مشمول رأی مذکور دانست.

(نظریه شماره 7/3679 مورخ 1390/7/20)

5. دادگاه نمی‌تواند مدت گواهی عدم امکان سازش را تمدید نماید.

پرسش:

آیا تمدید مهلت گواهی عدم امکان سازش امکان دارد یا خیر؟ و در صورتی که زوجین با توافق هم تقاضای تمدید مهلت نمایند آیا می‌توان مهلت سه ماهه آن را تمدید کرد؟

پاسخ:

با توجه به مقررات صدر ماده واحده قانون تعیین اعتبار گواهی عدم امکان سازش مصوب 1376/9/9 و امری بودن آن، پس از انقضای مدت گواهی عدم امکان سازش گواهی مذکور از درجه اعتبار ساقط خواهد بود و تمدید آن ولو با توافق طرفین امکان‌پذیر نبوده و دادگاه نیز حتی با تقاضای زوجین نمی‌تواند مدت مذکور را تمدید نماید.

(نظریه شماره 7/3171 مورخ 1390/5/22)

6. یارانه قابل توقیف است.

پرسش:

آیا وجوهی که دولت در راستای قانون هدفمندی یارانه‌ها به حساب اشخاص واریز می‌نماید؛ جهت اجرای محکومیت‌های مالی قابل توقیف است یا خیر؟

پاسخ:

یارانه مبلغی است که دولت به صورت کمک نقدی به سرپرست خانواده پرداخت می‌نماید و حساب بانکی بخصوصی ندارد. با توجه به مقررات قانون اجرای احکام مدنی کلیه اموال محکوم‌علیه در ازای محکوم‌به قابل توقیف می‌باشد به جز اموالی که مستثنیات دین محسوب می‌گردد، بنابراین یارانه قابل توقیف خواهد بود.

(نظریه شماره 7/2886 مورخ 1390/5/9)

7. اگر زمینی سابقه احیاء و زراعت قبل از تاریخ 1365/12/16 داشته باشد در مالکیت زارع

باقی می‌ماند.

پرسش:

آیا زمین زارعی دیم‌زار که در طرح هادی روستا واقع شده در صلاحیت هیأت تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده 56 قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور مصوب 1367 می‌باشد یا خیر؟

پاسخ:

هیأت رسیدگی به اختلافات راجع به اجرای ماده 56 قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع، صلاحیت رسیدگی به اختلافات مربوط به زراعی بودن زمین یا موات بودن آن را دارد و اگر زمینی سابقه احیاء و زراعت قبل از تاریخ 1365/12/16 ولو بصورت دیم داشته باشد، طبق تبصره 4 ماده واحده اصلاحی (1387/3/5) قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجراء ماده 56 قانون جنگل‌ها و مراتع و نظریه شورای نگهبان در مالکیت زارع باقی خواهد ماند.

(نظریه شماره 7/4360 مورخ 1389/7/24)

8. در صورت لزوم، توقیف حساب‌های سازمان مرکزی سازمان تبلیغات جهت وصول محکوم‌به

بلاشکال است.

پرسش:

در پرونده‌ای سازمان تبلیغات اسلامی یکی از شهرستان‌ها محکوم به پرداخت وجهی

شده است. آیا توقیف حساب‌های سازمان مرکزی تبلیغات اسلامی جهت وصول محکوم‌به صحیح است؟

پاسخ:

در ماده 3 اساسنامه سازمان تبلیغات اسلامی منتشره در روزنامه رسمی شماره 18565 مورخ 1387/9/2 تصریح شده «...مرکز اصلی سازمان در تهران است و می‌تواند در داخل کشور اقدام به ایجاد واحدهای اداری، فرهنگی یا نمایندگی نماید...» بنابراین در فرض استعلام چون سازمان تبلیغات اسلامی [...آن شهرستان] به نمایندگی سازمان تبلیغات اسلامی ایجاد شده است در صورت لزوم توقیف حساب‌های سازمان مرکزی جهت وصول محکوم‌به بلا اشکال است. مضافاً به این که قانون نحوه پرداخت محکوم‌به دولت و عدم تأمین و توقیف اموال دولتی مصوب 1365 منحصرأً شامل وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی است که درآمد و مخارج آنها در بودجه کل کشور منظور می‌گردد و به شرکت‌های دولتی و نهادها تسری ندارد، هر چند که درآمد و مخارج آنها در بودجه کل کشور منظور شده باشد.

(نظریه شماره 7/4355 مورخ 1389/7/24)

9. در بزه زنا، در صورت چهار بار اقرار نزد قاضی، دیگر نیاز به أخذ آخرین دفاع نیست.

پرسش:

متهم به زنا که واجد شرایط احصان نبوده، در چهار جلسه متفاوت و چهار مرتبه اقرار به زنا می‌نماید، آیا أخذ آخرین دفاع از چنین متهمی الزامی است؟

پاسخ:

با توجه به ماده 68 قانون مجازات اسلامی با چهار بار اقرار نزد قاضی دادگاه و عدم اعلام توبه نیاز به أخذ آخرین دفاع از متهم نیست.

(نظریه شماره 7/4334 مورخ 1389/7/20)

10. تغییر و افزایش تعرفه‌های خدمات قضائی به رئیس قوه قضائیه تفویض گردیده است.

پرسش:

همانگونه که مستحضرید طبق بخشنامه شماره 1389/1/18-9000/1402/100 ریاست محترم قوه قضائیه و به موجب بند 36 بخش ششم تغییرات متفرقه اعمال شده در قانون بودجه سال 1389 کل کشور تعرفه‌های خدمات قضائی مندرج در ماده 3 قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین، جهت اجرا ابلاغ گردید؛ سؤال این است که:

اولاً آیا بندهای 1 و 2 ماده 3 قانون وصول، خدمات قضائی است تا مشمول اختیارات رئیس محترم قوه قضائیه گردد یا تعیین مجازات بوده و خارج از اختیارات رئیس محترم قوه قضائیه می‌باشد؟

ثانیاً چنانچه مقام قضائی در پرونده‌هایی که در اجرای تبصره 3 ماده 3 قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب - که به صورت مستقیم و بدون کیفرخواست در دادگاه مورد رسیدگی قرار می‌گیرد - بخواهد از اختیارات قانونی جهت افزایش مبالغ مندرج در بخشنامه مذکور استفاده نماید، آیا نیاز به صدور کیفرخواست است یا نه؟ و چنانچه بدون کیفرخواست قابل رسیدگی باشد آیا قابل تجدیدنظر است یا نه؟

پاسخ:

اولاً بخشنامه شماره 1389/1/18-9000/1402/100 صرفاً ناظر بر تغییر و افزایش تعرفه‌های خدمات قضائی است که اختیار قانونی آن به موجب قانون بودجه سال 1389 (بند 36 بخش تغییرات متفرقه) به رئیس قوه قضائیه تفویض گردیده، در نتیجه به منزله قانون است. ثانیاً ملاک جواز ارسال مستقیم پرونده بدون کیفرخواست به دادگاه‌های مربوط طبق تبصره 3 اصلاحی مورخ 1381/7/28 ذیل ماده 3 قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب در مورد جرائمی است که مجازات قانونی آن، موارد مذکور در ماده یاد شده باشد. در نتیجه با افزایش مبالغ جزای نقدی از حداکثر مقرر در تبصره مرقوم، رسیدگی در محاکم باید با کیفرخواست انجام شود.

[در ضمن] موارد تجدیدنظر از احکام جزائی همانست که طبق ماده 232 قانون آیین

دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری احصاء گردیده و صدور یا عدم صدور کیفرخواست ملاک تجدیدنظر از احکام موصوف نمی‌باشد.
(نظریه شماره 7/4339 مورخ 1389/7/20)

11. پاسخ استعمال ثبتی معتبر است.

پرسش:

در پرونده‌ای در اعتراض به رأی صادره از کمیسیون ماده واحده اراضی اختلافی، از سوی دادگاه به کارشناس و هیأت سه نفره و هیأت پنج نفره ارجاع و نظریه کلیه کارشناسان دلالت بر ملی بودن زمین و عدم قابلیت دایر بودن و یا بایر بودن زمین با توجه به شیب زمین و استقرار در تپه‌ها دارد لکن زمین مزبور با توجه به پاسخ استعمال ثبتی، قسمتی از یک قطعه زمین کشاورزی اعلام شده است. حال نظر به تعارض بین نظریه کارشناسان با پاسخ استعمال ثبتی تکلیف چیست؟

پاسخ:

چنانچه زمین مزروعی اعلام شده در پاسخ استعمال ثبتی مشمول تبصره 3 ماده 2 لایحه قانونی ملی شدن جنگل‌ها و مقررات مواد 63 و 64 قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع بوده باشد، پاسخ استعمال ثبتی معتبر است و در غیر این صورت نظریه کارشناسان اعتبار دارد.

(نظریه شماره 7/4270 مورخ 1389/7/19)

12. صدور حکم محکومیت خوانده به پرداخت خسارت منوط به احراز ورود خسارت در اثر فعل

غیرقانونی خوانده می‌باشد.

پرسش:

در مورد تخلفات ساختمانی که در صلاحیت کمیسیون ماده 100 شهرداری است، چنانچه آن کمیسیون با اخذ جریمه از متخلف پرونده را مختومه نماید، آیا مجاورین ملک به این ادعا که تخلف انجام گرفته باعث کسر قیمت ساختمان آنها گردیده، حق طرح دعوی

خسارت در مرجع قضایی را دارند یا خیر؟ در صورت منفی بودن پاسخ چنانچه در واقع کسر قیمتی حاصل گردیده باشد، مرجع صالح کجاست؟

پاسخ:

هر چند طرح دعوی مطالبه خسارت کسر قیمت ملک ناشی از اقدامات خواننده قابل استماع است، ولی صدور حکم به نفع خواهان منوط به احراز ورود خسارت در اثر فعل زیان‌بار و غیرقانونی خوانده می‌باشد و تشخیص این امر دارای جنبه موضوعی بوده و به عهده قاضی رسیدگی کننده است.

(نظریه شماره 7/4185 مورخ 1389/7/13)

13. در موارد لوٹ، در صورت عدم امکان اجرای قسامه دادگاه ملزم است در صورت نبود دلیل اثباتی، حکم بر برائت متهم صادر نماید.

پرسش:

پرونده‌ای با موضوع ایراد ضرب و جرح عمدی به جهت حدوث لوٹ و جهت برگزاری قسامه به دادگاه ارسال شده است. دادگاه طرفین را جهت اتیان سوگند و برگزاری جلسه دادرسی احضار نموده ولی اصحاب پرونده حضور پیدا نکردند. آیا دادگاه می‌بایست تصمیم مقتضی اتخاذ نماید یا پرونده را جهت صدور قرار به دادسرا اعاده نماید؟

پاسخ:

در موارد لوٹ، دادگاه در صورت عدم امکان اجرای قسامه به لحاظ امتناع شاکی (مدعی) یا عدم حضور وی ملزم است که هرگونه تحقیق و اقدام لازم را برای احراز واقعیت انجام داده و چنانچه هیچ دلیل اثباتی بر توجیه اتهام به متهم بدست نیاید حکم بر برائت متهم صادر نماید. مع‌هذا در فرض سؤال که دادگاه موجبات اجرای قسامه را فراهم ندانسته و پرونده را به دادسرا اعاده نموده با توجه به این‌که دادگاه نسبت به دادسرا مرجع عالی است و دادسرا ملزم به تبعیت از نظر دادگاه است و نمی‌تواند با دادگاه اختلاف کند، ناچار از اظهار نظر نهایی است. لذا چنانچه کلیه اقدامات و تحقیقات لازم برای کشف جرم و احراز واقعیت انجام شده و هیچ‌گونه دلیلی جهت احراز بزهکاری متهم نباشد، قرار منع

تعقیب و در غیر این صورت قرار مجرمیت و کیفرخواست صادر نماید.

(نظریه شماره 7/4087 مورخ 1389/7/10)

14. اعضای داخلی بدن انسان مانند کلیه فاقد دیه معین است.

پرسش:

آیا قاعده تمام بودن دیه اعضاء جفت بدن، شامل اعضای داخلی از جمله کلیه نیز می‌شود؟

پاسخ:

اعضای داخلی بدن انسان مانند کلیه فاقد دیه معین است در نتیجه از قاعده تمام بودن دیه اعضای جفت بدن انسان موضوع پرسش خروج موضوعی دارد، لذا در این گونه موارد باید بر طبق نظر کارشناسان برای از بین رفتن یا آسیب دیدن عضو داخلی مورد نظر ارزش تعیین شود. این موضوع در ماده 367 قانون مجازات اسلامی هم پیش‌بینی شده است. حسب نظر برخی مراجع عظام تقلید در مورد از بین رفتن دو کلیه چون موجب هلاکت می‌شود باید حکم دیه کامل جاری شود و در مورد یک کلیه نیز احتیاط واجب پرداخت نصف دیه است.

(نظریه شماره 7/3790 مورخ 1389/6/28)

ج: نشست‌های قضایی

1. دعوی مطالبه مهریه از سوی قیم علیه فرد تحت قیمومت قابل استماع نیست.

پرسش 12/90:

زوجه بعد از فوت زوج با وجود فرزند صغیری که خودش قیم اوست علیه ورثه از جمله مولی علیه خود دادخواست مطالبه مهریه طرح می‌کند آیا دعوی در این فرض مسموع است؟¹

نظر کمیسیون:

چون اصل تأسیس قیمومت همان‌طور که ماده 1235 قانون مدنی متکفل بیان آن است به هدف حفاظت و پشتیبانی از جان و امور صغیر اعم از اموال و حقوق مالی صورت گرفته است و طرح دعوا توسط قیم علیه مولی علیه خود با وظایف ذاتی موصوف غالباً تنافی ندارد بنابراین دعوی زوجه (قیم) به طرفیت ورثه و منجمله صغیر تحت قیمومت خود به منظور مطالبه مهریه قابلیت استماع ندارد و همان‌طور که نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه 1378/12/11-7/9326 تصریح دارد جهت امکان طرح چنین دعوایی، قیم بدو باید استعفا نموده و سپس مبادرت به طرح دعوا نماید.

(کمیسیون مدنی 3 مورخ 1390/7/12)

2. عموم و اطلاق وکالت‌نامه عادی شامل حق تجدیدنظرخواهی هم می‌باشد.

پرسش 451/89:

شخصی در خصوص اداره اموال خود و اقامه هر نوع دعوی راجع به آن اموال، به برادر خود وکالت مطلق محضری داده است. وکیل نیز جهت طرح دعوی به یکی از وکلای دادگستری وکالت داده و در وکالت‌نامه اخیر اختیارات مقرر در ماده 35 قانون آئین دادرسی مدنی نیز تصریح شده است در این حال که در وکالت‌نامه اولیه تصریح به حق تجدیدنظرخواهی نشده است، آیا وکیل دادگستری می‌تواند تجدیدنظرخواهی نماید؟²

1- نشست قضایی دادگستری بهشهر، خرداد 1390.

1- نشست قضایی دادگستری تبریز، آبان 1389.

نظر کمیسیون:

در فرضی که شخص برای اداره اموال خود حق طرح هر نوع دعوی راجع به اداره اموال خود را به موجب وکالت‌نامه رسمی به برادر خود تفویض نماید. عموم و اطلاق این وکالت‌نامه، در حد اداره اموال، با دارا بودن حق تجدیدنظرخواهی و اعطاء آن به وکیل دادگستری در حد بند 1 ماده 35 قانون آئین دادرسی مدنی ملازمه دارد.

(کمیسیون مدنی 4 مورخ 1390/6/21)

3. توهین به مرده جرم است.

پرسش 248/89:

آیا توهین به مردگان جرم بوده و مشمول ماده 608 قانون مجازات اسلامی می‌باشد؟¹

نظر کمیسیون:

هر چند مستفاد از مندرجات ماده 608 قانون مجازات اسلامی طرف اهانت می‌باید فرد زنده باشد، لیکن اهانت به مرده نیز در صورت قصد مرتکب اهانت به وراث باشد قابل تصور است و وراث و بازماندگان وی می‌توانند با طرح شکایت کیفری تقاضای مجازات اهانت کننده را بنمایند. نظر مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه به شماره 7/1450 مورخ 1383/2/26 مؤید این نظر می‌باشد.

(کمیسیون جزائی 5 مورخ تیر ماه 1390)

4. مقررات بندهای 1 و 2 اصلاحی ماده 3 قانون وصول برخی از درآمدهای دولت شامل جرائم قبل

از تصویب این مقررات نمی‌باشد.

پرسش 133/89:

با توجه به اصلاحیه مورخ 1389/1/18 بندهای 1 و 2 ماده 3 قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین، آیا اجرای این مقررات شامل جرائم

1- نشست قضایی دادگستری گلگاه، تیر 1389.

ارتكابی قبل از تاریخ اصلاح قانون یاد شده كه تاكنون منجر به صدور رأی نگردیده می‌شود؟¹

نظر کمیسیون:

با توجه به مندرجات ماده 11 قانون مجازات اسلامی كه مقرر داشته است: «...مجازات و اقدامات تأمینی و تربیتی باید به موجب قانونی باشد كه قبل از وقوع جرم مقرر شده باشد و هیچ فعل یا ترك فعلی را نمی‌توان به عنوان جرم به موجب قانون متأخر مجازات نمود...» مقررات بندهای 1 و 2 اصلاحی ماده 3 قانون وصول برخی از درآمدهای دولت كه اشد است در مورد جرائمی كه بعد از تصویب آن اصلاحیه واقع شده است ملاك عمل خواهد بود و تاریخ صدور رأی در اعمال آن مقررات ملاك نخواهد بود.
(کمیسیون جزائی 5 مورخ تیر ماه 1390)

5. گزارش خلاف واقع انتساب جرم، جرم است.

پرسش 150/89:

اگر مأمور اداره بهداشت به عنوان ضابط خاص برخلاف حق و از روی غرض علیه یکی از شهروندان به جهت جرم بهداشتی گزارش خلاف واقع به مقامات قضائی اعلام نماید، آیا عمل مأمور جرم می‌باشد؟²

نظر کمیسیون:

گزارش خلاف واقع از طرف مأمور بهداشت به انتساب جرم علیه یکی از شهروندان جرم است و جنبه عمومی دارد و غیر قابل گذشت می‌باشد و بر طبق ماده 605 قانون مجازات اسلامی قابل تعقیب جزائی و مستوجب مجازات می‌باشد.
(کمیسیون جزائی 5 مورخ تیر ماه 1390)

1- نشست قضایی دادگستری یاسوج، اردیبهشت 1389.

1- نشست قضایی دادگستری آق قلا (گلستان)، فروردین 1389.

مصوبات هیأت وزیران

1. آیین‌نامه اجرایی بندهای «الف» و «ب» ماده (10) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی وزیران عضو کمیسیون امور اجتماعی و دولت الکترونیک در جلسه مورخ 1390/6/20 بنا به پیشنهاد وزارتخانه‌های کشور و دادگستری و به استناد بند «د» ماده (10) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی - مصوب 1389 - و با رعایت تصویب‌نامه شماره 164082/ت373 هـ مورخ 1386/10/10، آیین‌نامه اجرایی بندهای «الف» و «ب» ماده یاد شده را به شرح زیر تصویب نمودند:

ماده 1- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - قانون: قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی - مصوب 1389

ب - مأموران راهنمایی و رانندگی: افسران و درجه‌داران کادر، افسران پیمانی، افسران وظیفه و افسران شاغل در سایر بخشهای نیروی انتظامی، موضوع ماده (2) قانون.

پ - نقص فنی مؤثر: هر نوع نقصان یا تغییر در وضعیت ظاهری، فنی و استاندارد وسیله نقلیه که موجب کاهش ضریب ایمنی در رانندگی و یا افزایش بیش از حد مجاز گازهای آلاینده یا آلودگی بیش از حد مجاز صدا و یا باعث خروج آن از حالت اولیه کارخانه و استاندارد گردد و احتمال ایجاد خطر یا وقوع تصادف را افزایش دهد از قبیل نقص سامانه روشنایی یا تغییر در میزان نور یا رنگ استاندارد چراغها، نامیزان بودن چرخهای جلو و فرمان، نقص در سامانه ترمزها، نداشتن آج مناسب در سطح اتکای لاستیک چرخ، نداشتن برف پاک کن و سامانه گرمایشی در مواقع بارندگی و زنجیر چرخ

یا لاستیک یخ‌شکن در مواقع یخبندان، دودکردن وسیله نقلیه، شکستگی شیشه جلو که مانع دید راننده باشد و نقص در تجهیزات ایمنی مانند کمربند و کیسه هوا و سامانه ضدقفل ترمزها.

ت - مواد مخدر و روانگردان: موادی که به صورت طبیعی یا صنعتی تولید و مصرف آن توسط راننده موجب بی‌ارادگی و اختلالات جسمی و روانی راننده حین رانندگی می‌گردد و مصادیق آن در قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر - مصوب 1389 و نیز قانون مربوط به مواد روانگردان (پسیکو تروپ) - مصوب 1354 احصا شده است.

ث - حالت مستی و بی‌ارادگی: عدم توانایی راننده در هدایت وسیله نقلیه به دلیل استفاده از مسکرات و مواد مخدر و روانگردان.

ج - ضبط گواهینامه: اخذ گواهینامه رانندگی و محروم نمودن دارنده آن از مزایای قانونی در مدت مقرر.

چ - جلوگیری از رانندگی: ممانعت از ادامه حرکت وسیله نقلیه توسط راننده متخلف تا زمان معرفی راننده مجاز.

ح - تجهیزات لازم: وسایلی که با استفاده از آن تشخیص حالت مستی یا مصرف مواد مخدر و روانگردان توسط مأموران راهنمایی و رانندگی امکان‌پذیر است.

ماده 2- مأموران راهنمایی و رانندگی در صورت تشخیص عیب و نقص فنی مؤثر در وسیله نقلیه موظفند نسبت به متوقف کردن آن به منظور رفع نقص به شرح زیر اقدام نمایند:

الف - چنانچه نقص فنی وسیله نقلیه در محل قابل رفع باشد، پس از رفع نقص فنی در محل توسط راننده و تأیید مأمور مربوط، قبض جریمه صادر و حسب مورد ضوابط نمره منفی اعمال و اجازه عبور داده می‌شود.

ب - در صورتی که نقص فنی قابل رفع در محل نباشد، پلاک وسیله نقلیه فک و با نصب پلاک تعمیری و تعیین زمان جهت رفع نقص به تعمیرگاه اعزام می‌شود.

پ - در صورتی که وسیله نقلیه معیوب قابل حرکت نباشد، با وسیله نقلیه مناسب تا تعمیرگاه انتقال می‌یابد.

ماده 3- در صورت رفع نقص وسیله نقلیه معیوب و تأیید آن توسط کارشناس واحد اعزام‌کننده، اجازه حرکت به راننده پس از صدور قبض جریمه و حسب مورد اعمال ضوابط نمره منفی، فک پلاک تعمیری و تحویل پلاک وسیله نقلیه صادر می‌شود.

تبصره - هزینه‌های مربوط به حمل وسیله نقلیه به تعمیرگاه به عهده راننده یا متصرف قانونی وسیله نقلیه خواهد بود. در صورت ورود خسارت به وسیله نقلیه یا محموله آن در اثر حمل یا نگهداری، مطابق تبصره (1) ماده (13) قانون عمل خواهد شد.

ماده 4- ماموران راهنمایی و رانندگی موظفند در صورت تشخیص حالت مستی و بی‌ارادگی راننده از رانندگی وی جلوگیری و ضمن صدور قبض جریمه به مبلغ دو میلیون (2.000.000) ریال و ضبط گواهینامه به مدت شش ماه و ارسال آن به اداره راهنمایی و رانندگی مربوط جهت اعمال نمره منفی، راننده متخلف را به همراه مستندات مربوط به تخلف ارتكابی به واحد انتظامی مربوط جهت سیر مراحل قانونی و اعزام به مرجع قضایی معرفی نمایند. تحویل وسیله نقلیه منوط به دستور مقام قضایی رسیدگی‌کننده است.

تبصره - تشخیص حالت مستی و بی‌ارادگی راننده صرفاً با استفاده از تجهیزات تخصصی و توسط ماموران راهنمایی و رانندگی که آموزشهای لازم را برای بکارگیری آنها دیده باشند، انجام می‌شود.

ماده 5 - چنانچه ماموران راهنمایی و رانندگی حالت مستی و بی‌ارادگی را در رانندگان وسایل نقلیه عمومی تشخیص دهند، در صورتی به وسیله نقلیه اجازه حرکت داده می‌شود که از طرف مالک یا موسسه مربوط، راننده مجاز جایگزین معرفی شود.

ماده 6 - نیروی انتظامی موظف است ظرف سه ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه، نسبت به تهیه تجهیزات ویژه موضوع تبصره ماده (4) این آیین‌نامه و آموزش بکارگیری تجهیزات مذکور توسط ماموران راهنمایی و رانندگی اقدام نماید.

این تصویب‌نامه در تاریخ 1390/8/1 به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

(نقل از روزنامه رسمی شماره 19419 مورخ 1390/8/10)

2. آیین‌نامه اجرایی ماده (7) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی

وزیران عضو کمیسیون امور اجتماعی و دولت الکترونیک در جلسه مورخ 1390/6/20 بنا به پیشنهاد نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و تأیید وزارت کشور و به استناد تبصره (6) ماده (7) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی - مصوب 1389 - و با رعایت تصویب‌نامه شماره 164082/ت373 هـ مورخ 1386/10/10، آیین‌نامه اجرایی ماده یاد شده را به شرح زیر تصویب نمودند:

ماده 1- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - قانون: قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی - مصوب 1389 -

ب - ابطال گواهینامه: سلب اعتبار قانونی گواهینامه رانندگی راننده متخلف تا زمان اخذ گواهینامه جدید طبق بند (3) ماده (7) قانون.

پ - تخلفات رانندگی پرخطر: تخلفات رانندگی احصاء شده در جدول ذیل ماده (7) قانون.

ت - دوره آموزشی: فرآیند آموزش تئوری و عملی رانندگی متناسب با نوع گواهینامه ابطال شده در مراکز آموزشی مجاز.

ث - نمره منفی: عددی که طبق جدول ذیل ماده (7) قانون حسب مورد برای رانندگان وسایل نقلیه شخصی یا عمومی منظور و در سابقه گواهینامه آنان ثبت می‌شود.

ج - ضبط گواهینامه: اخذ گواهینامه رانندگی و ارسال آن به اداره راهنمایی و رانندگی مربوط و محروم کردن دارنده از مزایای قانونی آن در مدت مقرر.

چ - قبض جرمه تسلیمی: قبض جرمه‌ای که توسط مأموران مجاز در قانون پس از رؤیت و تشخیص تخلف و متوقف نمودن وسیله نقلیه با درج مشخصات راننده و وسیله

نقلیه و گواهینامه، صادر و به راننده تحویل می‌شود.

ح - واحد رسیدگی: واحد قضایی موضوع ماده (5) قانون.

ماده 2- به مأموران موضوع ماده (2) قانون اجازه داده می‌شود در صورت تشخیص تخلفات رانندگی پرخطر نسبت به متوقف نمودن وسیله نقلیه اقدام و ضمن صدور قبض جریمه تسلیمی، مشخصات وسیله نقلیه و گواهینامه راننده متخلف را ثبت و گزارش تخلفات را به اداره راهنمایی و رانندگی مربوط ارسال کنند. اداره راهنمایی و رانندگی پس از دریافت گزارش مأموران، متناسب با نمرات منفی، به شرح زیر با راننده متخلف رفتار خواهد کرد:

1- چنانچه متخلف دارای (30) نمره منفی باشد، گواهینامه او به مدت سه ماه ضبط و در پایان مدت مزبور با پرداخت چهارصد هزار (400.000) ریال جریمه نقدی به نفع خزانه عمومی مسترد می‌شود.

2- پس از اعمال مقررات موضوع بند (1)، چنانچه در اثر ارتکاب تخلفات جدید (25) نمره منفی به متخلف تعلق گیرد، گواهینامه او به مدت شش ماه ضبط و پس از انقضای مدت مزبور و پرداخت ششصد هزار (600.000) ریال به نفع خزانه عمومی مسترد می‌شود.

3- هرگاه پس از اعمال مقررات بند (2)، در اثر ارتکاب تخلفات جدید (20) نمره منفی به متخلف تعلق گیرد، گواهینامه او ابطال می‌گردد و بعد از یک سال می‌تواند برابر مقررات و پس از طی دوره آموزشی و پرداخت یک میلیون (1.000.000) ریال به نفع خزانه عمومی و قبول شدن در آزمونهای مربوط، گواهینامه جدید اخذ نماید.

تبصره - به رانندگان وسایل نقلیه حمل بار یا مسافر در معابر برون‌شهری که مشمول اعمال مقررات ضبط گواهینامه باشند، به منظور رساندن محموله یا مسافر به مقصد، رسید موقت گواهینامه با اعتبار حداکثر سه روزه داده خواهد شد. رانندگی پس از خاتمه اعتبار رسید مذکور به منزله رانندگی بدون گواهینامه است.

ماده 3- در صورت ثبت تخلف توسط دوربین، اداره راهنمایی و رانندگی موظف است ضمن ثبت نمره منفی تخلفات پرخطر، مراتب را از طریق پست، ارسال پیامک یا

سامانه‌های الکترونیکی و یا سایر موارد به دارنده وسیله نقلیه اطلاع دهد.

ماده 4- برای تخلفات ردیف‌های (1) تا (7) جدول موضوع ماده (7) قانون در هر مرحله از ارتکاب، نمره منفی منظور خواهد شد و برای تخلفات ردیف‌های (8) تا (20) جدول یاد شده در صورت ارتکاب، قبض جریمه صادر و در هر بیست و چهار ساعت صرفاً یک بار نمره منفی در سابقه راننده ثبت خواهد شد.

ماده 5- چنانچه راننده متخلف به مدت شش ماه از زمان ارتکاب آخرین تخلف منجر به نمره منفی در بندهای (1 و 2) و یک سال در بند (3) ماده (2) این آیین‌نامه مرتکب هیچ یک از تخلفات رانندگی نشود، کلیه نمره‌های منفی ناشی از تخلفات ارتكابی گذشته بلااثر خواهد شد و تخلف بعدی وی به عنوان اولین تخلف او محسوب می‌گردد.

تبصره - مبنای احتساب نمرات منفی مرحله بعدی، تاریخ پایان قانونی ضبط گواهینامه خواهد بود.

ماده 6- راننده متخلف مکلف است ظرف بیست روز پس از ابلاغ صورت وضعیت مربوط به نمرات منفی، گواهینامه خود را به اداره راهنمایی و رانندگی مربوط تسلیم نماید. در صورت عدم تسلیم در موعد مقرر، راهنمایی و رانندگی پرونده مربوط را به واحد رسیدگی به اعتراضات ارسال و پس از بررسی و عدم وجود عذر موجه علاوه بر جرایم فوق به تناسب، جرایم نقدی بندهای ماده (3) این آیین‌نامه تا دو برابر افزایش می‌یابد.

ماده 7- کسانی که در مدت ضبط گواهینامه مبادرت به رانندگی نمایند به مرجع قضایی معرفی و به مجازات مقرر برای رانندگی بدون گواهینامه محکوم می‌شوند.

این تصویب‌نامه در تاریخ 1390/8/1 به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

(نقل از روزنامه رسمی شماره 19419 مورخ 1390/8/10)

3. تصویب‌نامه در خصوص تعیین جریمه‌های تخلفات مربوط به حمل و نقل و عبور و مرور در کلیه نقاط کشور و مناطق آزاد تجاری-صنعتی

وزیران عضو کمیسیون امور اجتماعی و دولت الکترونیک در جلسه مورخ 1390/7/3

بنا به پیشنهاد وزارتخانه‌های کشور، دادگستری و راه و شهرسازی و به استناد ماده (21) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی - مصوب 1389 و با رعایت تصویب‌نامه شماره 164082/ت373-هـ مورخ 1386/10/10، تصویب نمودند:

جریمه‌های تخلفات مربوط به حمل و نقل و عبور و مرور در کلیه نقاط کشور و مناطق آزاد تجاری - صنعتی (در 171 ردیف) به شرح جدول پیوست که تأیید شده به مهر «دفتر هیئت دولت» است، تعیین می‌شود.

این تصویب‌نامه در تاریخ 1390/8/21 به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

ردیف	عنوان تخلف رانندگی	مبلغ جریمه بر ریال		
		الف	ب	ج
		کلان شهرها، مراکز استان‌ها، جاده‌های بین شهری و مناطق آزاد تجاری - صنعتی	سایر شهرها	روستاها و راه‌های روستایی
۱	هرگونه حرکات نمایشی مانند دور زدن در جا و یا حرکت موتور سیکلت بر روی یک چرخ	1/000/000	900/000	500/000
۲	تجاوز از سرعت مجاز (بیش از 50 کیلومتر در ساعت)	1/000/000	900/000	500/000
۳	سبقت غیر مجاز در راه‌های دوطرفه	1/000/000	900/000	500/000
۴	عبور از چراغ قرمز راهنمایی و رانندگی	1/000/000	900/000	500/000
۵	حرکت بطور ماریج	1/000/000	900/000	500/000
۶	حرکت با دهنده عقب در آزادراه‌ها و بزرگراه‌ها	1/000/000	900/000	-
۷	رانندگی در حالت مستی و مصرف داروهای روان گردان یا افیونی	2/000/000	2/000/000	2/000/000
۸	تجاوز از سرعت مجاز (بیش از 30 تا 50 کیلومتر در ساعت)	500/000	400/000	200/000
۹	عبور از محل ممنوع (ورود ممنوع)	500/000	300/000	100/000
۱۰	تجاوز به چپ از محور راه	500/000	400/000	200/000
۱۱	عبور وسایل نقلیه از پیاده رو	500/000	300/000	100/000
۱۲	عدم رعایت حق تقدم عبور	400/000	300/000	100/000
۱۳	دور زدن در محل ممنوع	500/000	400/000	200/000

ردیف	عنوان تخلف رانندگی	مبلغ جریمه به ریال		
		الف	ب	ج
		کلان شهرها، مراکز استان‌ها، جاده‌های بین شهری و مناطق آزاد تجاری - صنعتی	سایر شهرها	روستاها و راه‌های روستایی
۱۴	استفاده از تلفن همراه یا وسایل ارتباطی مشابه در حین رانندگی در سرعت بالای 60 کیلومتر	500/000	400/000	200/000
۱۵	نقص فنی مؤثر یا نقص در سامانه (سیستم) روشنایی در شب	500/000	400/000	300/000
۱۶	عدم رعایت مقررات ایمنی حمل و نقل جاده‌ای مواد خطرناک	500/000	400/000	300/000
۱۷	رانندگی با وسایل نقلیه عمومی بیش از زمان مجاز	500/000	400/000	300/000
۱۸	عدم رعایت شرایط مندرج در گواهینامه از قبیل استفاده از عینک، سمک یا تجهیزات خاص	500/000	400/000	300/000
۱۹	عدم توجه به فرمان ایست یا پرچم مراقبین عبور و مرور محصلین یا پلیس مدرسه	500/000	400/000	300/000
۲۰	عدم رعایت مقررات حمل بار	500/000	400/000	300/000
۲۱	نصب پلاک‌های متفرقه یا تغییر استاندارد پلاک وسیله نقلیه	500/000	500/000	500/000
۲۲	مغایرت مشخصات فنی با کارت شناسایی وسیله نقلیه	500/000	500/000	500/000
۲۳	در آغوش داشتن اطفال در حین رانندگی	500/000	400/000	400/000
۲۴	حمل تیرآهن، ورق‌های فلزی و امثال آن بدون رعایت شرایط ایمنی و مقررات مربوط	500/000	400/000	300/000
۲۵	عدم رعایت مقررات حمل بارهای ترافیکی	500/000	400/000	300/000
۲۶	عدم اقدام به تعویض پلاک به هنگام خرید و فروش وسیله نقلیه	500/000	400/000	400/000
۲۷	هرگونه دخالت و دست‌کاری در دستگاه سرعت‌نگار (تاخوگراف) در وسیله نقلیه عمومی	500/000	500/000	500/000
۲۸	نداشتن بیمه‌نامه شخص ثالث معتبر	500/000	500/000	500/000
۲۹	توقف دوبله در محل ایستادن ممنوع	500/000	400/000	200/000
۳۰	عبور کامیون و اتوبوس در خط سرعت بزرگ‌راه‌ها و آزادراه‌های دارای بیش از دو خط عبور در هر سمت	500/000	400/000	-

ردیف	عنوان تخلف رانندگی	مبلغ جریمه بر ریال		
		الف	ب	ج
		کلان شهرها، مراکز استان ها، جاده های بین شهری و مناطق آزاد تجاری - صنعتی	سایر شهرها	روستاها و راه های روستایی
۳۱	حمل مواد سوختی خارج از باک توسط وسایل نقلیه غیرمجاز یا نصب باک غیرمجاز	500/000	500/000	500/000
۳۲	سوار کردن مسافر یا سرنشین داخل صندوق عقب یا هر قسمت خارجی وسیله نقلیه	500/000	400/000	200/000
۳۳	رانندگی با وسیله نقلیه با پلاک غیرمجاز و یا دارای پلاک گذر موقت، ویژه تعمیراتی خارج از زمان و مکان تعیین شده و یا پلاک تعویض نشده متعلق به مالک قبلی	500/000	500/000	500/000
۳۴	حمل مواد محترقه با وسایل نقلیه غیرمجاز	500/000	500/000	500/000
۳۵	نداشتن مجوز فعالیت راننده وسیله نقلیه عمومی	500/000	400/000	300/000
۳۶	استفاده از نورافکن یا چراغ دارای نور خیره کننده، چراغ های الوان، اضافی و داشتن نور سفید در عقب و نور قرمز در جلو وسیله نقلیه	500/000	400/000	300/000
۳۷	نصب هرگونه تجهیزات یا اجسام اضافی بر روی بدنه وسیله نقلیه یا روی چرخ ها که از سطح بیرونی وسیله نقلیه تجاوز نماید	500/000	400/000	300/000
۳۸	توقف و سد معبر در سطح یا حریم تقاطع ها و میادین یا سطوح شطرنجی	500/000	400/000	-
۳۹	تصادف ناشی از عدم توجه به جلو یا عدم رعایت فاصله طولی و عرضی با وسیله نقلیه جلویی یا جانبی	500/000	400/000	300/000
۴۰	عدم اعلام نشانی محل سکونت جدید مالک وسیله نقلیه در مهلت تعیین شده از تاریخ تغییر محل سکونت به اداره راهنمایی و رانندگی	500/000	400/000	200/000
۴۱	سبقت از سمت راست وسیله نقلیه دیگر در راه هایی که در هر طرف رفت و برگشت فقط یک خط عبوری وجود دارد و یا با استفاده از شانه راه	500/000	400/000	300/000
۴۲	عدم تجهیز وسایل نقلیه مربوطه یا محل، به علائم هشدار دهنده در عملیات اجرایی و عمرانی راه ها	500/000	500/000	500/000

ردیف	عنوان تخلف رانندگی	مبلغ جریمه به ریال		
		الف	ب	ج
		کلان شهرها، مراکز استان ها، جاده های بین شهری و مناطق آزاد تجاری - صنعتی	سایر شهرها	روستاها و راه های روستایی
۴۳	سبقت اتوبوس و کامیون در داخل شهر	400/000	300/000	-
۴۴	توقف در ابتدا و انتهای پیچها، روی پل، داخل تونل و داخل یا حریم تقاطعهای راه آهن	400/000	300/000	200/000
۴۵	نشان دادن مسافر یا سرنشین در سمت چپ راننده	400/000	300/000	200/000
۴۶	سوار کردن و یا سوار شدن و پیاده شدن یا آویزان شدن از وسیله نقلیه در حال حرکت	400/000	300/000	300/000
۴۷	نداشتن پلاک جلو، عقب یا ناخوانا بودن آن	400/000	400/000	400/000
۴۸	روشن نکردن چراغ از هنگام غروب تا طلوع آفتاب و در مواقع لزوم به هر علت	400/000	300/000	100/000
۴۹	حرکت عمدی به موازات اتومبیل دیگر به نحوی که موجب کندی و انسداد ترافیک شود	400/000	300/000	100/000
۵۰	حرکت نکردن وسایل نقلیه بین دو خط یا تغییر خط حرکت بدون رعایت مقررات مربوطه در معابر خط کشی شده	400/000	300/000	100/000
۵۱	عبور وسایل نقلیه غیر مجاز از خطوط ویژه	500/000	400/000	-
۵۲	نصب و استفاده از تجهیزات سمعی و بصری مانند چراغ گردان، آژیر و امثالهم در خودروهای غیرمجاز یا استفاده از تجهیزات مذکور توسط وسایل نقلیه امدادی خارج از زمان مأموریت (به استثنای خودروهای امدادی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و هلال احمر)	400/000	300/000	200/000
۵۳	عدم رعایت مسیرهای تعیین شده حرکت در معابر منتهی به تقاطعها	400/000	300/000	100/000
۵۴	استفاده از وسایل آتشزا از قبیل اجاق گاز، پیک نیک، بخاری و امثال آن در داخل وسایل نقلیه	400/000	400/000	400/000
۵۵	باز کردن قفل مخصوص وسایل نقلیه که توسط مأموران راهنمایی و رانندگی بسته شده است	400/000	400/000	400/000
۵۶	تجاوز از سرعت مجاز (تا 30 کیلومتر در ساعت)	400/000	300/000	200/000

ردیف	عنوان تخلف رانندگی	مبلغ جریمه بر ریال		
		الف	ب	ج
		کلان شهرها، مراکز استان ها، جاده های بین شهری و مناطق آزاد تجاری - صنعتی	سایر شهرها	روستاها و راه های روستایی
۵۷	عدم بارگیری صحیح و مهار ایمن محمولات	450/000	300/000	200/000
۵۸	تخلیه نخاله، زباله، مصالح ساختمانی، فاضلاب و ایجاد هر گونه مانع در مسیر عبور وسایل نقلیه در راه ها و حریم آن ها	500/000	500/000	500/000
۵۹	حمل کود، زباله، نخاله و مصالح ساختمانی و امثال آن بدون حافظ و پوشش لازم	400/000	300/000	200/000
۶۰	عدم توجه به فرمان ایست و حرکت پلیس	400/000	400/000	400/000
۶۱	حمل بار تجاری توسط وسایل نقلیه عمومی و حمل مسافر	400/000	400/000	200/000
۶۲	توقف در محل ایستادن ممنوع (توقف مطلقاً ممنوع)	400/000	300/000	100/000
۶۳	نداشتن گواهی معتبر معاینه فنی وسیله نقلیه	200/000	100/000	100/000
۶۴	حمل جنازه با وسایل نقلیه غیر مجاز	400/000	300/000	100/000
۶۵	خودداری از کنار بردن وسیله نقلیه قابل حرکت که باعث تصادف منجر به خسارت یا نقص فنی و یا علل دیگر در سطح سواره رو متوقف شده است	300/000	200/000	100/000
۶۶	عدم رعایت فاصله طولی و عرضی کافی قبل، حین و بعد از سبقت	300/000	200/000	100/000
۶۷	راه ندان به وسیله نقلیه پشت سر برای سبقت	300/000	300/000	100/000
۶۸	عدم رعایت مقررات در گردش ها	300/000	300/000	100/000
۶۹	نصب هر نوع علائم یا الصاق هر نوع نوشته، آگهی و تصاویر به بدنه خارجی وسایل نقلیه و قسمت درونی وسایل نقلیه عمومی مسافربری بدون داشتن مجوز لازم	300/000	200/000	200/000
۷۰	حرکت کمتر از سرعت مقرر در صورت نبودن مانع در معابری که حداقل سرعت برای آن تعیین شده است	300/000	200/000	100/000
۷۱	توقف وسایل نقلیه عمومی حمل مسافر و بار در خارج از ایستگاه های تعیین شده	300/000	200/000	100/000
۷۲	استفاده از تلفن همراه و سایر وسایل ارتباطی مشابه در حین رانندگی در سرعت کمتر از 60 کیلومتر بر ساعت	300/000	200/000	100/000

ردیف	عنوان تخلف رانندگی	مبلغ جریمه به ریال		
		الف	ب	ج
		کلان شهرها، مراکز استان‌ها، جاده‌های بین شهری و مناطق آزاد تجاری - صنعتی	سایر شهرها	روستاها و راه‌های روستایی
۷۳	پرتاب کردن یا ریختن ضایعات، زباله، اشیاء، آب دهان و بینی و امثالهم از وسیله نقلیه به سطح معابر	300/000	200/000	100/000
۷۴	قصور در به کار بردن علائم ایمنی، هشدار دهنده حسب مورد در جلو، کنار و عقب وسیله نقلیه در سطح راه‌ها برابر ضوابط مربوطه	300/000	200/000	100/000
۷۵	ریختن یا ریزش روغن، بنزین، نفت گاز (گازوئیل) و یا سایر مایعات آلوده و تخریب کننده در سطح راه	300/000	200/000	100/000
۷۶	توقف سایر وسایل نقلیه در ایستگاه وسایل نقلیه عمومی	300/000	200/000	100/000
۷۷	گردش به چپ یا راست در محل ممنوع	300/000	200/000	100/000
۷۸	توقف وسایل نقلیه در سطح سواره‌رو راه‌ها و محل‌هایی که شانه کناری وجود دارد	300/000	200/000	100/000
۷۹	تغییر محل نصب پلاک وسیله نقلیه	300/000	300/000	300/000
۸۰	نداشتن وسایل ایمنی سالم و متناسب با فصل از قبیل زنجیر چرخ و یا لاستیک یخ‌شکن و یا نقص فنی برف‌پاک‌کن و بخاری	300/000	200/000	200/000
۸۱	حمل مسافر با وسایل نقلیه شخصی یا غیرمجاز	300/000	200/000	100/000
۸۲	ورود و تردد وسایل نقلیه غیرمجاز در معابر، محدوده‌ها و مناطقی که ممنوع اعلام شده است	200/000	100/000	-
۸۳	نداشتن و یا عدم بکارگیری سامانه تهویه مطبوع برای وسایل نقلیه عمومی مسافربری	300/000	300/000	100/000
۸۴	عدم رعایت مقررات مربوط به تابلوی ایست یا چراغ چشمک‌زن راهنمایی در تقاطع‌ها و میادین	300/000	200/000	100/000
۸۵	توقف دوبله در معابر	300/000	200/000	100/000
۸۶	حرکت با دنده عقب غیر ضروری در راه‌ها	400/000	3000/000	100/000
۸۷	حمل سرنشین توسط وسایل نقلیه کشاورزی و عمرانی	300/000	300/000	200/000
۸۸	توقف وسایل نقلیه در حاشیه راه‌ها برای فروش کالا	300/000	200/000	100/000

ردیف	عنوان تخلف رانندگی	مبلغ جریمه بر ریال		
		الف	ب	ج
		کلان شهرها، مراکز استانها، جاده های بین شهری و مناطق آزاد تجاری - صنعتی	سایر شهرها	روستاها و راه های روستایی
۸۹	نداشتن آج مناسب در سطح اتکای لاستیک یا استفاده از لاستیک های فرسوده	300/000	200/000	100/000
۹۰	رانندگی با وسیله نقلیه دودزا	300/000	200/000	100/000
۹۱	حمل اشیاء کثیف، آلوده و حیوانات یا هرگونه باری که موجب ناراحتی مسافران وسایل نقلیه عمومی می گردد	300/000	200/000	100/000
۹۲	عدم استفاده از کلاه ایمنی توسط راننده و سرنشین موتورسیکلت در حین رانندگی	300/000	300/000	300/000
۹۳	عدم استفاده از کمربند ایمنی توسط راننده یا سرنشین وسیله نقلیه در حال حرکت (غیر از استثنائات قانونی) در آزادراهها، بزرگراهها و جادهها	300/000	200/000	100/000
۹۴	نداشتن بارنامه یا صورت وضعیت مسافری در وسایل نقلیه عمومی	300/000	200/000	100/000
۹۵	مغایرت مشخصات مسافر یا محموله با صورت وضعیت یا بارنامه صادر شده یا استفاده مکرر از یک بارنامه یا صورت وضعیت	300/000	300/000	300/000
۹۶	عدم رعایت مسیرهای تعیین شده توسط رانندگان وسایل نقلیه ترانزیت	300/000	300/000	300/000
۹۷	سوارکردن مسافر بدون صدور بلیط در وسایل نقلیه مسافربری برای هر نفر	300/000	200/000	100/000
۹۸	سوارکردن سرنشین اضافی به ازای هر نفر در وسایل نقلیه عمومی حمل مسافر در جاده های بین شهری و راه های روستایی	300/000	-	100/000
۹۹	استنکاف از قبول مسافر یا ترساندن مسافر به مقصد توسط رانندگان وسایل نقلیه عمومی	300/000	200/000	100/000
۱۰۰	تعمیر یا شستشوی وسیله نقلیه در راه های عمومی	300/000	200/000	-
۱۰۱	هر نوع توقف که منجر به سد معبر و یا اختلال در عبور و مرور گردد	300/000	200/000	100/000

ردیف	عنوان تخلف رانندگی	مبلغ جریمه بر ریال		
		الف	ب	ج
		کلان شهرها، مراکز استان ها، جاده های بین شهری و مناطق آزاد تجاری - صنعتی	سایر شهرها	روستا و راه های روستایی
۱۰۲	عبور وسایل نقلیه از بین دستجات نظامی، انتظامی، دانش آموزی یا تشییع کنندگان یا دستجات عزاداری	300/000	200/000	100/000
۱۰۳	عدم توجه به هشدار و علائم وسایل نقلیه امدادی در حال مأموریت	300/000	200/000	100/000
۱۰۴	نداشتن تجهیزات پیش بینی شده در برگ بازبینی فنی سلامت وسایل نقلیه عمومی	300/000	200/000	100/000
۱۰۵	آموزش رانندگی در محل های غیرمجاز	300/000	200/000	100/000
۱۰۶	عدم نصب پلاک با ابعاد بزرگ تر در قسمت عقب وسایل نقلیه سنگین باربری و مسافربری	300/000	200/000	100/000
۱۰۷	توقف وسایل نقلیه در پیاده رو	400/000	300/000	100/000
۱۰۸	سوار یا پیاده کردن مسافر در خارج از پایانه های مسافربری یا محل های مجاز	400/000	300/000	-
۱۰۹	استفاده از لاستیک های خارج از استاندارد وسیله نقلیه	400/000	300/000	100/000
۱۱۰	همراه نداشتن دفترچه و یا تجهیزات ثبت سرعت و ساعت در وسایل نقلیه عمومی	300/000	200/000	100/000
۱۱۱	همراه نداشتن گواهینامه رانندگی	300/000	200/000	100/000
۱۱۲	همراه نداشتن پروانه تاکسیرانی یا اتوبوسرانی	300/000	200/000	-
۱۱۳	انجام سرویس مدارس بدون داشتن مجوز لازم یا با وسایل نقلیه غیرمجاز	400/000	300/000	100/000
۱۱۴	استفاده از شیشه دودی به نحوی که راننده و سرنشین قابل تشخیص نباشند	500/000	300/000	-
۱۱۵	بیرون آوردن دست و یا هر یک از اعضاء بدن سرنشین از وسیله نقلیه در حال حرکت به جز موارد مندرج در مقررات توسط راننده	300/000	200/000	100/000
۱۱۶	نداشتن یا نقص چراغ های جلو، عقب، ترمز یا راهنمای وسیله نقلیه و یا تغییر رنگ چراغ ها	300/000	300/000	100/000
۱۱۷	عدم الصاق یا نصب علامت ممیزه خودروهای اداری پلاک دولتی بر روی شیشه یا سایر قسمت های تعیین شده	300/000	300/000	300/000

ردیف	عنوان تخلف رانندگی	مبلغ جریمه بر ریال		
		الف	ب	ج
		کلان شهرها، مراکز استان ها، جاده های بین شهری و مناطق آزاد تجاری - صنعتی	یازده شهرها	روستاها و راه های روستایی
۱۱۸	عدم نصب یا عدم استفاده صحیح از تجهیزات الکترونیکی و غیرالکترونیکی مصوب کنترل سرعت و موقعیت وسیله نقلیه	400/000	300/000	100/000
۱۱۹	بازکردن درب وسایل نقلیه بدون رعایت احتیاط در حال حرکت و حین توقف و یا بازگذاشتن درب وسیله نقلیه در سمت سواره رو	300/000	200/000	100/000
۱۲۰	حرکت با نور بالا در مواقعی که باید از نور پائین استفاده شود	300/000	300/000	100/000
۱۲۱	رانندگی با گواهینامه پس از پایان زمان اعتبار	300/000	300/000	100/000
۱۲۲	حمل بار غیرممتعارف یا اشیاء با وسایل نقلیه غیرباربری به نحوی که قسمتی از آن از اطراف وسیله نقلیه خارج شود	400/000	300/000	100/000
۱۲۳	عدم پرداخت عوارض مقرر در آزادراه ها	200/000	100/000	-
۱۲۴	بوق زدن در محل های ممنوعه یا بوق زدن غیر ضروری و مکرر	300/000	200/000	100/000
۱۲۵	تولید صدای نامتعارف یا ناهنجار از بوق های شیپوری، لوله آگزوز، سامانه صوتی یا بلندگوی منصوب در وسایل نقلیه و امثالهم	400/000	300/000	100/000
۱۲۶	عبور و توقف در معابری که از طرف راهنمایی و رانندگی در ساعت معینی ممنوع اعلام می شود	200/000	150/000	-
۱۲۷	سوار کردن اطفال کمتر از 12 سال در صندلی جلو اتومبیل	200/000	200/000	100/000
۱۲۸	سوارکردن مسافر با داشتن مسافر قبلی توسط تاکسی های تلفنی، درست یا آژانس بدون اجازه مسافر قبلی	200/000	150/000	-
۱۲۹	خروج غیرمجاز تاکسی از محدوده تعیین شده	200/000	200/000	100/000
۱۳۰	همراه نداشتن بیمه نامه شخص ثالث	200/000	200/000	100/000

ردیف	عنوان تخلف رانندگی	مبلغ جریمه به ریال		
		الف	ب	ج
		کلان شهرها، مراکز استان‌ها، جاده‌های بین شهری و مناطق آزاد تجاری - صنعتی	سایر شهرها	روستاها و راه‌های روستایی
۱۳۱	همراه نداشتن برگ توزین در وسایل نقلیه حمل بار	200/000	200/000	100/000
۱۳۲	عدم توجه به علائم هشدار دهنده در تقاطع راه با راه آهن	200/000	200/000	100/000
۱۳۳	همراه نداشتن کارت صحت و سلامت روحی و جسمی راننده وسیله نقلیه عمومی	200/000	200/000	100/000
۱۳۴	استفاده از لاستیک میخ‌دار (یخ‌شکن) در مواقع غیر ضروری	200/000	200/000	100/000
۱۳۵	حرکت دادن غیرمجاز یا رها نمودن انواع حیوانات در راه‌ها	200/000	200/000	100/000
۱۳۶	توقف وسایل نقلیه در جهت مخالف حرکت وسایل نقلیه دیگر	200/000	100/000	-
۱۳۷	عدم رعایت مقررات ویژه عبور وسایل نقلیه کشاورزی و راه‌سازی در راه‌ها	200/000	200/000	100/000
۱۳۸	عدم استفاده یا استفاده غلط از علائم با دست یا چراغ راهنمای وسیله نقلیه در مواقع لزوم	200/000	200/000	100/000
۱۳۹	پوشاندن تمام یا قسمتی از چراغ‌های جلو یا عقب وسیله نقلیه که باعث کاهش، تغییر یا شدت نور شود	200/000	200/000	100/000
۱۴۰	عبور یا توقف وسایل نقلیه باربری سنگین (ظرفیت ناخالص 6/5 تن به بالا) و اتوبوس‌های برون شهری در معابر شهری در ساعت غیرمجاز	200/000	200/000	-
۱۴۱	حرکت در پوشش یا تعقیب وسایل نقلیه امدادی	300/000	200/000	-
۱۴۲	عدم استفاده از علائم هشدار دهنده وسایل نقلیه طویل، عمرانی، راه‌سازی و کشاورزی در راه‌ها	200/000	100/000	100/000
۱۴۳	توقف در محل ممنوع (پارک ممنوع)	200/000	150/000	100/000
۱۴۴	نداشتن تجهیزات و علائم مصوب برای خودروهای تاکسی، آژانس و سرویس مدارس	200/000	200/000	-
۱۴۵	نداشتن تجهیزات و علائم شناسایی و احتیاط در وسایل نقلیه مخصوص آموزش رانندگی	300/000	300/000	300/000

ردیف	عنوان تخلف رانندگی	مبلغ جریمه بر ریال		
		الف	ب	ج
		کلان شهرها، مراکز استانها، جاده های بین شهری و مناطق آزاد تجاری - صنعتی	سایر شهرها	روستاها و راه های روستایی
۱۴۶	خاموش بودن چراغ داخل وسایل نقلیه عمومی مسافربری در شب	200/000	200/000	100/000
۱۴۷	نصب آینه های غیرمجاز در داخل و خارج وسایل نقلیه مسافربری	200/000	200/000	100/000
۱۴۸	حمل و در آغوش گرفتن حیوانات و یا سرگرم شدن با آنها در حین رانندگی	200/000	200/000	-
۱۴۹	همراه نداشتن کارت شناسایی وسیله نقلیه	200/000	100/000	50/000
۱۵۰	سوار و پیاده کردن مسافر یا سرنشین در محل های غیرمجاز یا به نحوی که موجب اختلال در عبور و مرور گردد	400/000	300/000	100/000
۱۵۱	توقف وسایل نقلیه غیرمجاز در ایستگاه بارگیری و تخلیه بار	200/000	100/000	-
۱۵۲	عدم رعایت تقدم عبور عابر یا تجاوز یا توقف وسایل نقلیه در گذرگاه عابر پیاده	200/000	200/000	200/000
۱۵۳	توقف وسیله نقلیه با موتور روشن بدون حضور راننده در راهها	200/000	200/000	100/000
۱۵۴	خوردن، آشامیدن و استعمال دخانیات و امثال آن حین رانندگی	200/000	200/000	100/000
۱۵۵	عبور از روی لوله آب آتش نشانی در راهها	200/000	200/000	100/000
۱۵۶	بازگذاشتن صندوق عقب وسیله نقلیه در حال حرکت، نصب یا قراردادن هر شیء که مانع دید عقب یا جلو راننده یا پلاک وسیله نقلیه شود	150/000	100/000	50/000
۱۵۷	سوار کردن سرنشین اضافی به ازای هر نفر در وسایل نقلیه عمومی حمل مسافر در شهر و حومه	150/000	100/000	-
۱۵۸	نداشتن برچسب عوارض سالیانه شهرداری	100/000	50/000	-
۱۵۹	پارک کردن تاکسی بدون حضور راننده در ایستگاه های تاکسی	150/000	100/000	-

ردیف	عنوان تخلف رانندگی	مبلغ جریمه بر ریال		
		الف	ب	ج
		کلان شهرها، مراکز استان ها، جاده های بین شهری و مناطق آزاد تجاری - صنعتی	سایر شهرها	روستاها و راه های روستایی
۱۶۰	عدم استفاده از کمربند ایمنی توسط راننده یا سرنشینان وسيله نقلیه در حال حرکت (غیر از استثنائات قانونی) در معاير شهری و روستایی	150/000	100/000	50/000
۱۶۱	عدم توقف در مواجهه شدن با خودروهای سرویس مدارس بهنگام سوار و پیاده نمودن دانش آموزان	150/000	100/000	50/000
۱۶۲	سوار کردن سرنشین اضافه بر ظرفیت مجاز به ازای هر نفر در وسایل نقلیه شخصی	150/000	100/000	50/000
۱۶۳	همراه نداشتن گواهی یا پرچسب معتبر معاینه فنی	100/000	50/000	50/000
۱۶۴	حمل سرنشین اضافی با موتور سیکلت به ازای هر نفر	100/000	100/000	50/000
۱۶۵	عدم توجه به اخطار و تذکر پلیس	100/000	100/000	100/000
۱۶۶	عدم استفاده از تاکسیمتر	100/000	100/000	50/000
۱۶۷	دست گرفتن موتور سیکلت سوار، دوچرخه سوار، اسکیت سوار، اسکوتر و نظایر آن بوسیله نقلیه در حال حرکت	100/000	100/000	100/000
۱۶۸	یدک کشی یا حمل بار غیرمتعارف به وسیله موتور سیکلت یا دوچرخه	100/000	100/000	50/000
۱۶۹	حرکت دادن وسایل نقلیه دارای چرخ فلزی در راهها	50/000	50/000	30/000
۱۷۰	نداشتن تجهیزات ایمنی از قبیل زنگ یا بوق، ترمز، چراغ یا چراغ عقب و نورتاب دوچرخه پایی	50/000	50/000	30/000
۱۷۱	عبور عابر پیاده از محل های غیر مجاز سواره رو و همچنین از طول راههایی که دارای پیاده رو است	30/000	30/000	30/000

*: به استناد بند «د» ماده (10) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی در صورت ارتکاب همزمان دو فقره تخلفات موضوع ردیف های (1)، (2)، (3)، (4)، (5) و (10) این جدول که با یک ستاره مشخص شده است علاوه بر صدور قبض جریمه، وسیله نقلیه به مدت 72 ساعت توقیف می شود.

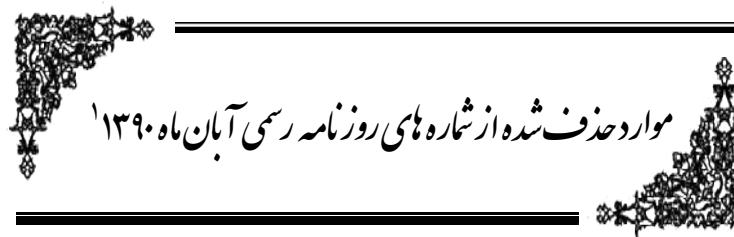
****:** به استناد بند «ب» ماده (10) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی ارتکاب تخلف ردیف (7) این جدول که با دو ستاره مشخص شده علاوه بر صدور قبض جرمه موجب ضبط گواهینامه به مدت شش ماه و معرفی راننده به مرجع قضایی خواهد شد.

*****:** علاوه بر جرمه مذکور، وسیله نقلیه مطابق قانون بیمه تا ارایه بیمه نامه توقیف می‌شود.

******:** در آزادراه‌ها و بزرگراه‌ها مطابق ردیف (6) این جدول اقدام خواهد شد.

(نقل از روزنامه رسمی شماره 19434 مورخ 1390/8/30)

بخش ششم:

ردیف	قوانین	روزنامه رسمی
1	قانون استفساریه بند (16) قانون بودجه سال 1390 کل کشور	شماره 19424 مورخ 1390/8/17
2	قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در فدراسیون بین المللی بتن	شماره 19424 مورخ 1390/8/17
3	قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در اتحادیه بین المللی نمایشگران عروسکی	شماره 19425 مورخ 1390/8/18
4	قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در اتحادیه تعرفه ای حمل و نقل بار با راه آهن اروپا - آسیا	شماره 19425 مورخ 1390/8/18
5	قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در فدراسیون ورزش دانشگاه های آسیا	شماره 19425 مورخ 1390/8/18
6	قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در آژانس جهانی مبارزه با زورافزایی	شماره 19425 مورخ 1390/8/18
7	قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در کانون بین المللی منتقدان تئاتر	شماره 19425 مورخ 1390/8/18
8	نظریه های رئیس مجلس شورای اسلامی موضوع صدر ماده واحده و تبصره (4) الحاقی به « قانون نحوه اجراء اصول هشتاد و پنجم (85) و یکصد و سی و هشتم (138) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران »	شماره 19425 مورخ 1390/8/18 و شماره 19432 مورخ 1390/8/28

1- به منظور حجیم نشدن این ویژه نامه، متن آنچه با وظایف شغلی مخاطبین محترم ارتباط بیشتری دارد، درج و آنچه بی ارتباط یا کم ارتباط است را در این بخش فهرست وار ذکر کردیم. در صورت درخواست، متن کامل هر یک از موارد حذف شده، برای مقتضای ارسال خواهد شد.

ردیف	مصوبات قوه قضائیه	روزنامه رسمی
1	اصلاح ماده دوازدهم اساسنامه بنیاد تعاون و حرفه‌آموزی و صنایع زندانیان کشور مصوب 2 آبان 1386 در ماده 12 اساسنامه	شماره 19434 مورخ 1390/8/30

ردیف	آرای وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عدالت اداری	روزنامه رسمی
1	رای شماره 281- تعارض آراء راجع به مصوبه مربوط به جذب و نگهداری نیروی انسانی نخبه	شماره 19413 مورخ 1390/8/3

ردیف	مصوبات هیأت وزیران	روزنامه رسمی
1	تصویب‌نامه در خصوص احتساب سود تسهیلات بانکی اعطایی به صنعت میگوی پرورشی به عنوان بدهی دولت به بانک‌های عامل	شماره 19413 مورخ 1390/8/3
2	تصویب‌نامه در خصوص ادغام روستاهای پیربازار، رجاکل، راسته‌کنار، سوخته لوله، سیاهرود کنار، شمسه بیجار، گالش گچه و گراکه شهرستان رشت در استان گیلان	شماره 19413 مورخ 1390/8/3
3	تصویب‌نامه در خصوص برقراری مقررات لغو روادید سی روزه برای دارندگان گذرنامه‌های سیاسی و خدمت بین دولت جمهوری اسلامی ایران و جمهوری غنا	شماره 19413 مورخ 1390/8/3
4	تصویب‌نامه درخصوص تقسیمات کشوری شهرستان سرپل‌ذهاب استان کرمانشاه	شماره 19413 مورخ 1390/8/3
5	اصلاح تصویب‌نامه‌های شماره 107893/ت/46684 هـ مورخ 1390/5/25 و شماره 131956/ت/47098 ک مورخ 1390/7/3	شماره 19419 مورخ 1390/8/10
6	تصویب‌نامه در خصوص تعیین سود بازرگانی سیزده قلم از کالاهای مشمول ردیفهای تعرفه	شماره 19419 مورخ 1390/8/10
7	اصلاح بند (10) ضوابط اجرایی قانون بودجه سال 1390 کل کشور	شماره 19421 مورخ 1390/8/12
8	تصویب‌نامه در خصوص مشارکت سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران با بخش غیردولتی در چهارچوب اساسنامه و مقررات خود برای سرمایه‌گذاری	شماره 19421 مورخ 1390/8/12
9	تصویب‌نامه در خصوص مشارکت سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران در طرح احداث مجتمع پتروشیمی همدان	شماره 19421 مورخ 1390/8/12
10	تصویب‌نامه در خصوص اصلاح آیین‌نامه معاملات شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری ایران	شماره 19422 مورخ 1390/8/14

ردیف	مصوبات هیأت وزیران	روزنامه رسمی
11	تصویب نامه در خصوص برقراری مقررات لغو روادید سی‌روزه برای دارندگان گذرنامه‌های سیاسی و خدمت بین دولت جمهوری اسلامی ایران و جمهوری اسلامی موریتانی به شرط عمل متقابل	شماره 19422 مورخ 1390/8/14
12	تصویب نامه در خصوص تعیین وزیر جهاد کشاورزی به عنوان یکی از وزیران عضو شورای پول و اعتبار و وزیران نفت و صنعت، معدن و تجارت به عنوان وزیران عضو مجمع عمومی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	شماره 19422 مورخ 1390/8/14
13	تصویب نامه در خصوص محاسبه سود بازرگانی گوشت قرمز وارد شده به کشور از تاریخ 1385/1/1 لغایت 1385/5/24	شماره 19422 مورخ 1390/8/14
14	آیین نامه اجرایی بند (100) قانون بودجه سال 1390 کل کشور	شماره 19425 مورخ 1390/8/18
15	آیین نامه اجرایی شورای برنامه ریزی و توسعه استان	شماره 19425 مورخ 1390/8/18
16	اصلاح تصویب نامه در خصوص یارانه نهاده‌ها و عوامل تولید کشاورزی در سال 1390	شماره 19425 مورخ 1390/8/18
17	آیین نامه ایمنی کار در صنایع چاپ	شماره 19427 مورخ 1390/8/21
18	تصویب نامه در خصوص تعیین آقای محمدعلی آزاد به عنوان استاندار قزوین	شماره 19429 مورخ 1390/8/23
19	آیین نامه فعالیت سامانه تدارکات الکترونیکی دولت	شماره 19429 مورخ 1390/8/23
20	اصلاح آیین نامه چگونگی تشکیل، حدود وظائف و اختیارات و نحوه عملکرد انجمن‌های صنفی و کانون‌های مربوط و آیین نامه اجرایی ماده (136) قانون کار	شماره 19429 مورخ 1390/8/23
21	اصلاح بند (8) ماده (1) آیین نامه اجرایی قانون جامع کنترل و مبارزه ملی با دخانیات	شماره 19429 مورخ 1390/8/23
22	اصلاح بند (1) تصویب نامه موضوع تشکیل کارگروه حمایت از تولید	شماره 19434 مورخ 1390/8/30
23	آیین نامه اجرایی بند (34) قانون بودجه سال 1390 کل کشور	شماره 19434 مورخ 1390/8/30
24	بخشنامه به کلیه وزارتخانه‌ها، سازمانها و ادارات و نهادهای دولتی در مورد نحوه برگزاری نهمین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی	شماره 19434 مورخ 1390/8/30

ردیف	مصوبات شوراهای عالی	روزنامه رسمی
1	اصلاح مصوبه شماره 206/579 مورخ 1390/1/17 شورای عالی اداری	شماره 19427 مورخ 1390/8/21
2	مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص طرح توسعه و عمران (جامع) ناحیه جنوب شرقی خوزستان	شماره 19434 مورخ 1390/8/30

ردیف	گوناگون	روزنامه رسمی
1	انتصاب رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم	شماره 19427 مورخ 1390/8/21

نظر سنجی

مربوط به شماره آبان ماه ۱۳۹۰

بکار محترم قضایی

باسلام و احترام

نظر به این که نظرات شما در بهبود کیفی ویژه نامه مؤثر است خواهشمند است این فرم (یا تصویر آن) را تکمیل و به دفتر ویژه نامه قوانین و مقررات ارسال فرمائید.

1- چگونگی تبویب و دسته بندی مطالب:

100 90 80 70 60 50 40 30 20 10

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

توضیح:

.....

2- میزان مفید بودن مطالب بخش های زیر:

100 90 80 70 60 50 40 30 20 10

مقدمه:

بخش قوانین:

بخش مصوبات قوه قضائیه:

بخش آرای وحدت رویه دیوان عدالت اداری:

استفتائات قضایی:

نظریات مشورتی:

نشست های قضایی:

بخش مصوبات هیأت وزیران:

بخش فهرست موارد حذف شده:

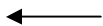
طراحی جلد:

3- این ماهنامه تا چه میزان نیاز شما را در خصوص اطلاع یابی از قوانین و مقررات جدید تأمین می کند؟

100 90 80 70 60 50 40 30 20 10

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

توضیح:

.....

.....

.....

=====

[illegible]

نام: نام خانوادگی: شماره تماس:

فرم درخواست اشتراک ویژه نامه قوانین و مقررات

نام نام خانوادگی

کد پرسنی (الزامی)*:

سمت قضایی مطابق ابلاغ (با ذکر شهرستان):

تلفن ثابت (با ذکر کد): تلفن همراه:

نشانی محلی که تاویل دارید ویژه نامه ارسال شود (با ذکر استان و شهرستان):

.....

..... کد پستی:

تاریخ امضاء

* منظور از کد پرسنی شماره ای است که در پشت کارت شناسایی قضایی شما درج شده است.

نشانی: تهران - خیابان حافظ شمالی - نبش خیابان سیه - ساختمان شماره ۳ قوه قضائیه - معاونت آموزش و تحقیقات قوه قضائیه - طبقه ششم